

AGRÁR- KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS

Dr. Varga Csaba

Az **agrár-környezetgazdálkodás** a mezőgazdaság, a természeti erőforrások és a környezet kölcsönhatásával, a tevékenységek befolyásolásával, szabályozásával és irányításával foglalkozik.

Célja a természeti erőforrások ésszerű kihasználása mellett a fenntartható fejlődés biztosítása, az élelmiszerbiztonság elősegítése a mennyiségi igények figyelembe vételével.

Célkitűzései

- Környezetvédelem
- Agrár-ökológiai adottságok
- Piacképes termékek előállítása
- A meg nem művelt területek hasznosítása
- Foglalkoztatás, életminőség, jövedelem
- Genetikai értékek megőrzése
- Más kapcsolódó intézkedések segítése, ismeretbővítés, szemléletváltás

Előzmények

- EU CAP felülvizsgálata – sustainable
- Mo – megújulás
- 2002 NAKP 2078/92 és 1257/99

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv intézkedései

- Agrár-környezetgazdálkodás
- Kedvezőtlen adottságú vagy környezetvédelmi korlátozások alá eső területek támogatása
- Az Unió környezetvédelmi, állatjólléti és higiéniai követelményeinek való megfelelés támogatása
- Mezőgazdasági területek erdősítése
- Korai nyugdíjazás
- Szerkezetátalakítás alatt álló, félig önellátó gazdaságok támogatása
- Termelői csoportok létrehozásának és működtetésének támogatása
- Technikai segítségnyújtás

Támogatások

- Terület vagy állatlétszám alapú
- Vissza nem térítendő
- Ellentételezés
- 5-20 évre szól
- Bevételekiesés, többletköltségek

Támogatások

Együttesen igénybe vehető az alábbi támogatásokkal:

- EMOGA egységes területalapú támogatás
- EMOGA kiegészítő nemzeti támogatás
- EMOGA kedvezőtlen adottságú területek kompenzációs támogatása

Célprogram csoportok

- Szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási
- Gyepgazdálkodási agrár-környezetgazdálkodási
- Ültetvényekre vonatkozó agrár-környezetgazdálkodási
- Vizes élőhelyekhez kapcsolódó agrár-környezetgazdálkodási
- Extenzív állattartáshoz kapcsolódó agrár-környezetgazdálkodási
- Kiegészítő agrár-környezetgazdálkodási

Vállalások szintje

- Agrár környezetgazdálkodási alapprogramok és egyéb élőhely programok
- Integrált növénytermesztési célprogramok
- Ökológiai gazdálkodási célprogramok
- ÉTT célprogramok
- Kiegészítő

Agrár környezetgazdálkodási alapprogramok és egyéb élőhely programok

- Alapszintű szántóföldi
- Tanyás gazdálkodás
- Méhlegelő
- Alapszintű gyepgazdálkodási
- Őshonos és magas genetikai érték
- Vizes élőhelyhez kapcsolódó

Integrált növénytermesztési célprogramok

- Integrált szántóföldi növénytermesztés
(szántóföldi és zöldség)
- Integrált ültetvény

Ökológiai gazdálkodási célprogramok

- Ökológiai szántóföldi növénytermesztés
(szántóföldi és zöldség)
- Ökológia gyepgazdálkodási
- Ökológiai ültetvény
- Ökológiai állattartás

ÉTT

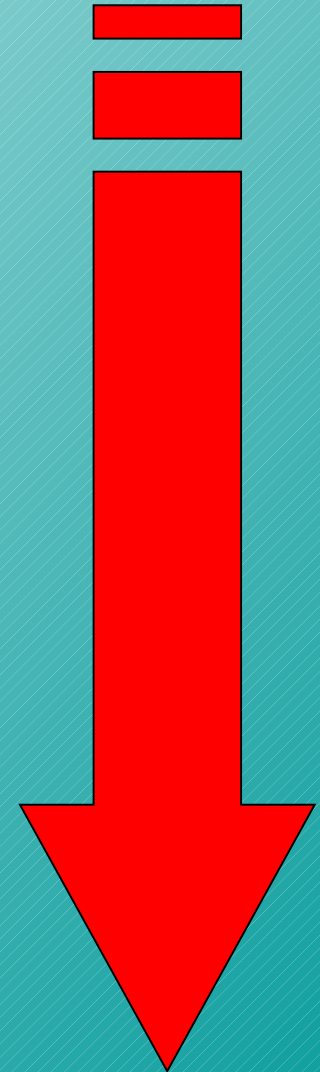
Speciális low-input, a biológiai sokféleség megőrzését és javítását elősegítő gazdálkodási módszerek (főleg szántó és gyepek).

Kiegészítő agrár-környezetgazdálkodási

Az alapprogramokhoz kapcsolódóan,
valamint az integrált és ökológiai
célprogramok kiegészítésére.

Átjárhatóság a célprogramok között

- Agrár-környezetgazdálkodási
 - Integrált növénytermesztési
 - Ökológiai gazdálkodási
 - ÉTT
-
- 150/2004

A Nemzeti Vidékfejlesztési Terv forrásai

Az NVT keretében 7 jogcímen 192 milliárd forint vissza nem térítendő támogatásra jelentkezhetnek a gazdálkodók 2004–2006 között, amelyből 20 százalékot nemzeti forrásokból kell fedezni, a többi európai uniós támogatás.

Az NVT pénzügyi forrásai: (Milliárd Ft)

Támogatási év	Hazai forrás	EU forrás	Összesen
2004	10,5	42,3	53
2005	13	51	64
2006	14	56	70
SAPARD keret kiegészítése, 2004	1,2	3,8	5,1
2004-2006	39	153	192

Jogosultak köre

- Mg-i tevékenységből származó bevétel
- Megfelelés az egyes célprogramok feltételeinek
- A Helyes Gazdálkodási Gyakorlat betartása
- (Érvényes bérleti szerződés)

Jogosultak köre

- Mg-i tevékenységből származó bevétel
- ENAR 99/2002 (XI.5.) FVM
- Megfelelés az egyes célprogramok feltételeinek
- A Helyes Gazdálkodási Gyakorlat betartása

Állatfajok megnevezése	Mennyiség (db)	Állategység (ÁE)
Kérődzők		
<i>szarvasmarha/bivaly</i>		
borjú 6 hónapos korig	1	0,4
6-24 hónapos korú növendék	1	0,6
24 hónaposnál idősebb állat	1	1
<i>juh</i> (vegyes korcsoport)	1	0,15
<i>kacsa</i> (vegyes korcsoport)	1	0,15
<i>dámszarvas</i> (vegyes korcsoport)	1	0,15
<i>gímszarvas</i> (vegyes korcsoport)	1	0,3
Sertésfélék		
tenyészkoca malacok nélkül	1	0,5
malac 25 kg-ig	1	0,03
hízósertés 25-110 kg	1	0,2
kan	1	0,5
Lófélék		
ló (vegyes korcsoport)	1	1
őszvér, szamár (vegyes korcsoport)	1	0,6
Baromfifélék		
pecsenyetyúk és kakas, valamint gyöngytyúk és kakas (vegyes korcsoport)	1	0,01
tojótyúk és kakas (vegyes korcsoport)	1	0,02
pulyka (vegyes korcsoport)	1	0,03
Víziszárnyasok		
lúd (vegyes korcsoport)	1	0,03
kacsa (vegyes korcsoport)	1	0,02
Egyéb állatok		
nyúl (vegyes korcsoport)	1	0,02

Tervezett módosítások (jogosultsági kritériumok)

ÉTT

Zámolyi-medence	Szántóföldi növénytermesztés madár élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyepgazdálkodás élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyeptelepítés ÉTT-n
Bihari-sík	Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Lucerna termesztés tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyepgazdálkodás tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyeptelepítés ÉTT-n
Kis-Sárrét	Szántóföldi növénytermesztés tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Lucerna termesztés tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyepgazdálkodás tűzok élőhely fejlesztési előírásokkal
	Gyeptelepítés ÉTT-n

Vásárhelyi terv

FVM indítvány speciális vízgazdálkodási célú gazdálkodási módok (tanyás gazdálkodás, gyepes élőhely fejlesztéssel).

MePAR blokk szinten történik a jogosultság meghatározása

Szántó művelés	Hosszú távú területpihentetés
	Erózióvédelmi célprogram
Gyepgazdálkodás	Szántó fajgazdag gyepké alakítása (gyeptelepítés)
	Cserjésedett gyepterületek kezelése
Vizes élőhelyek	Vizes élőhelyek létrehozása
	Szántóföld átalakítása vizes élőhellyé
	Ívóhelyek kialakítása
	Zombékosok, mocsarak, lápok gondozása

Egyéb jogosultság

Tanyás gazdálkodás	A jelenlegi 20ha jogosult terület maximum 50 ha-ra emelkedett
	Jogosult fizikai blokk 3 km távolságon belül legyen
Integrált szántóföldi növénytermesztés	Jogosult növények: minden szántóföldi növény- és zöldségféle
Ritka növényfajták termesztése	Csatolni kell az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet igazolását a fajta jogosultságáról
Gyepgazdálkodási alapprogram	Legalább 0,2 állategység/ha legeltethető állatállomány tartásának vagy tulajdonlásának igazolása
Szántó fajgazdag gyepké alakítása (gyeptelepítés)	Legalább 0,2 állategység/ha legeltethető állatállomány tartásának vagy tulajdonlásának igazolása
Ökológiai gyepgazdálkodási célprogram	Legalább 0,2 állategység/ha legeltethető állatállomány tartásának vagy tulajdonlásának igazolása
Integrált ültetvény célprogram	Jogosult növények: minden gyümölcs és szőlő
Őshonos állattartás lehetőségei kibővülnek	Bivaly
	Kecske
	parlagi gyöngytyúk
	magyar kacska

Intézkedési előírások módosulása

Méhlegelő célú növénytermesztés	Műtrágya alkalmazása legfeljebb 90 kg/ha/év N hatóanyag mértékig lehetséges
Ökológiai gazdálkodás	Megszűnt az izolációs távolságra és az ökológiai kompenzációs területre vonatkozó korlátozás
Gyepgazdálkodási alapprogram	Az állatsűrűség gyeptípustól függetlenül 0,2 -1 ÁE/ha
Erózióvédelmi célprogram	Kiegészítő célprogram helyett önálló célprogramként működhet
Cserjésedett gyepterületek kezelése	Kiegészítő célprogram helyett önálló célprogramként működhet
Vizes élőhelyek célprogramjai	Az extenzív halastavak és a nádgazdálkodási célprogramok kivételével a célprogramok előírásai átdolgozásra kerültek

Mely területek után vehető igénybe?

- A célprogramban előírtaknak megfelelően hasznosított
- Az egyes parcellák legalább 0,3 ha területűek
- Minimális támogatható területnagyság

Mely állatok után vehető igénybe?

- Minimálisan támogatható állatlétszám

Képzésen való részvétel!!

Előírások és kötelezettségek

- Területi adottságokhoz igazodó vetésváltás
- Növényvédő szerek alkalmazásának korlátozása
- Talajvizsgálatra alapozott, környezetkímélő tápanyag-gazdálkodás
- Táblaszélek gyepesítése

Előírások és kötelezettségek

- Előrejelzésre és prevencióra alapozott növényvédelem
- Erózió elleni védekezés
- Természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő szántóföldi és gyepgazdálkodás

A célprogram kiválasztása

- Gazdaság lehetőségei, adottságai
- Felkészültség, szakismeret
- Fokozatosság

Célprogramok I.

Szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási célprogram csoport:

- Alapszintű szántóföldi célprogram:
 - Szántóföldi művelés - 98 €/ha
 - Zöldségtermesztés – 172,55 €/ha
- Tanyás gazdálkodás célprogram:
 - Szántóföldi művelés – 145,10 €/ha
 - Zöldségtermesztés – 215,69 €/ha
- Méhlegelő célú növénytermesztési célprogram - 74,51 €/ha
- Integrált szántóföldi növénytermesztési célprogram:
 - Szántóföldi művelés – 133,33 €/ha
 - Zöldségtermesztés – 223,53 €/ha

Célprogramok II.

- **Ökológiai szántóföldi növénytermesztési célprogram:**
 - Szántóföldi művelés-átállási időszakban – 176,47 €/ha
 - Szántóföldi művelés-átállt – 125,49 €/ha
 - Zöldségtermesztés-átállási időszakban – 325,49€/ha
 - Zöldségtermesztés-átállt – 200,00 €/ha
- **Hosszú távú területpihentetési célprogram –idén nem**
- **Ritka szántóföldi növény és zöldségfajták termesztése célprogram – idén nem**
- **ÉTT szántóföldi növénytermesztési célprogram:**
 - Szántóföldi növénytermesztés túzok élőhely fejlesztési előírásokkal – 250,98 €/ha
 - Szántóföldi növénytermesztés madár élőhely-fejlesztési előírásokkal – 203,92 €/ha
 - Lucernatermesztés túzok élőhely-fejlesztési előírásokkal – 266,67 €/ha
 - Szántóföldi növénytermesztés élőhely-fejlesztési előírásokkal – 192,16 €/ha

Célprogram III.

Gyepgazdálkodási

- **Alapszintű gyepgazdálkodási célprogram**
 - **Füves élőhelyek kezelése – 58,82 €/ha**
 - **Szántó fajgazdag gyepké alakítása – idén nem**
- **Ökológiai gyepgazdálkodási célprogram – 58,82 €/ha**
- **ÉTT alkalmazható gyepgazdálkodási célprogram**
 - **Gyepgazdálkodás tűzok élőhely-fejlesztési előírásokkal - 125,49 €/ha**
 - **Gyepgazdálkodás haris élőhely-fejlesztési előírásokkal - 109,80 €/ha**
 - **Gyepgazdálkodás élőhely-fejlesztési előírásokkal – 98,04 €/ha**
 - **Gyeptelepítés – 294,12 €/ha**

Célprogram IV.

Ültetvény célprogram csoport:

- Integrált ültetvény célprogram – 388,24 €/ha
- Ökológiai ültetvény célprogram
 - Átállási időszakban – 396,08 €/ha
 - Átállt – 278,43 €/ha
- Ritka szőlő és gyümölcs-fajták termesztése – idén nem

Vizes élőhelyekhez kapcsolódó célprogram csoport:

- Extenzív halastavak fenntartása – 203,92 €/ha
- Vizes élőhelyek létrehozása – idén nem
 - Szántóföld átalakítása vizes élőhellyé
 - Ívóhelyek kialakítása
- Zombékások, mocsarak, lápok gondozása – idén nem
- Nádgazdálkodás – 86,27 €/ha

Célprogram V.

Extenzív állattartás célprogram csoport

•Őshonos és magas genetikai értéket képviselő állatok tartásának támogatása célprogram

-Magyar szürke szarvasmarha	113,67
-Magas genetikai értéket képviselő lovak	119,80
-Mangalica	78,43
-őshonos juh	20,59 €/egyed
-őshonos baromfi : tojótyúk	0,69
pecsenye csirke	0,33
pulyka	1,53
fodros tollú lúd	1,10

•Ökológiai állattartás célprogramok – idén nem

- Szarvasmarha
- Sertés
- Juh
- Baromfi: tojó tyúk, pecsenyecsirke, gyöngytyúk, pulyka, lúd és kacska

Célprogram VI.

Kiegészítő támogatások célprogram csoport

- **Erózióvédelmi célprogramok - idén nem**
 - Ültetvények vízerózió elleni védelme
 - Szántóföldek vízerózió elleni védelme
 - Szélerózió elleni védelem
- **Füves mezsgye létesítése célprogram**
 - 1. évben - 462,75 €/ha
 - 2. évtől - 39,22 €/ha
- **Gyepterületeken történő cserjeirtás - idén nem**

Alapszintű szántóföldi célprogram

Jogosultság

- min. 1 ha szántó
- minden szántóföldi növény és zöldségféle

Előírások

- a program első és utolsó évében bővített talajvizsgálat
- tápanyag-gazdálkodási terv
- max. 170 kg/ha/év N hatóanyag kijuttatás
- tiltott növényvédő szerek (2. sz. melléklet)

A támogatás mértéke

- szántóföldi zöldségnövények esetén a bevitt terület után
172,55 euró/ha
egyéb szántóföldi növények: 98,04 euró/ha

Benyújtandó dokumentumok

Általánosan minden célprogramhoz szükséges:

Gazdálkodási formát igazoló dokumentum

- 30 napnál nem régebbi cégkivonat, vagy
- Hatályos kivonat bírósági nyilvántartásról, vagy
- Érvényes őstermelői igazolvány másolata, vagy
- Egyéni vállalkozói igazolvány másolata, vagy
- Családi gazdaság nyilvántartásba vételéről szóló határozat, vagy
- Közigazgatási szerv esetén annak alapító okirata

Integrált szántóföldi növénytermesztési célprogram

Jogosultság

- min. 1 ha szántó
- őszi búza, árpa, kukorica, napraforgó, cukorrépa, őszi káposztarepce, burgonya, lucerna és szója, valamint hagyma, fokhagyma, kelkáposzta, káposzta, kelbimbó, brokkoli, karfiol, karalábé, uborka, tökfélék, fűszerpaprika, zöldpaprika, paradicsom, zöldborsó, csemegekukorica, görögdinnye, sárgadinnye

Előírások

- a program első és utolsó évében teljes körű talajvizsgálat
- tápanyag-gazdálkodási terv
- max. 170 kg/ha/év N hatóanyag kijuttatás
- tiltott növényvédő szerek (2. sz. melléklet)
- növényvédelmi előrejelzés
- a termesztett növényfajtának min. egy betegségre ellenállónak kell lennie

A támogatás mértéke

szántóföldi zöldségnövények esetén a bevitt terület után 223,53 €/ha

egyéb szántóföldi növények: 133,33 €/ha

Benyújtandó dokumentumok

- Gazdálkodási formát igazoló dokumentum
- Amennyiben van Magyarországon elismert ökológiai ellenőrző és tanúsító szervezetnél nyilvántartott szántóterülete, a kérelemhez mellékelni kell a tanúsító szervezet igazolását arról, hogy a célprogramba bevinni kívánt szántóterület nem áll az ellenőrzése alatt.

Gyepgazdálkodási célprogram csoport- Füves élőhelyek kezelése célprogram

Jogosultság

- min. 1 ha terület
- A gyep hasznosításához min. 0,2 ÁE/ha

Legeltetés esetén:

- Legeltethető állatfajok: szarvasmarha, juh, kecske, bivaly, ló, dám-, és gímszarvas, szamár
- A legelő hasznosítása:
homoki és szikes gyepeken: 0,2-0,5 ÁE/ha
dombvidéki gyepeken, száraz fás legelőkön, nedves, ártéri réteken: 0,2-1 ÁE/ha
- Szakaszoló legeltetés (max. 10 nap)
- Tilos a területet növényvédő szerrel kezelni, műtrágyázni, öntözni és felülvetni

Gyepgazdálkodási célprogram csoport- Füves élőhelyek kezelése célprogram

Kaszálás esetén:

- Nedves időszakban tilos kaszálni,
- Kaszálás a parcella közepétől kifelé haladva, vadriasztó lánc alkalmazásával

Támogatási összeg: 58,82 €/ha a bevitt terület után

Benyújtandó dokumentumok:

- Gazdálkodási formát igazoló dokumentum
- Amennyiben van Magyarországon elismert ökológiai ellenőrző és tanúsító szervezetnél nyilvántartott szántóterülete, a kérelemhez mellékelni kell a tanúsító szervezet igazolását arról, hogy a célprogramba bevenni kívánt szántóterület nem áll az ellenőrzése alatt

Integrált ültetvény célprogram

Jogosultság

- min. 0,5 ha terület
- alma, körte, birs, naspolya, őszibarack, sárgabarack, mandula, dió,ogyoró, gesztenye, cseresznye, meggy, szilva, fekete-, pirosribiszke, málna, egres, szeder, szőlő
- csak termőre fordult ültetvényre
- ökológiai átállási, vagy átállt ültetvény nem lehet

Előírások

- A program első és utolsó évében teljes körű talajvizsgálat
- Tápanyag-gazdálkodási terv
- Metszés előtt rügyvizsgálat elvégzése
- Növényvédő szerek hatékonyságának javítása zöldmunkák végzésével

Integrált ültetvény célprogram II.

Előírások

- Zöld és sárga minősítésű szerek használata
- Piros kategóriás szerek használata a NTSZ külön engedélyével
- Áttelelő fertőzési források eltávolítása
- Növényvédelmi előrejelzés
- Alacsony intenzitású öntöző rendszer: pl. csepegtető

Támogatási összeg: 388,24 €/ha a bevitt terület után

Integrált ültetvény célprogram III.

Benyújtandó dokumentumok

- Gazdálkodási formát igazoló dokumentum
- Amennyiben van Magyarországon elismert ökológiai ellenőrző és tanúsító szervezetnél nyilvántartott ültetvényterülete, a kérelemhez mellékelni kell a tanúsító szervezet igazolását arról, hogy a célprogramba bevenni kívánt ültetvényterület nem áll az ellenőrzése alatt

Extenzív állattartási célprogram csoport - Őshonos juh célprogram

Jogosultság

- min. 10 db nőivarú, tárgyév szept. 30-ig 1.életévet betöltött, vagy idősebb anyajuh tartása a következő fajtákból:
Hortobágyi racka, Gyimesi racka, Cigája, Cikta
- A kérelem benyújtója az állat tartója
- Szabad tartásos állattartás

Támogatási összeg: 20,59 €/egyed

Benyújtandó dokumentumok

- Államilag elismert tenyésztő szerv igazolását az állomány méretéről
- Ha az állatok nem saját tulajdonúak, a tulajdonos nyilatkozata a beleegyezéséről.

Kiegészítő AKG célprogram csoport- Füves mezsgye létesítése célprogram

Jogosultság

- min. 1 ha szántóterület
- Füves mezsgye területe max. a parcella területének 10%-a
- Valamely szántóföldi célprogramban való részvétel
- A mezsgye területére szántóföldi célprogram támogatása nem igényelhető

Előírások

- 4 m széles gyepsáv telepítése a parcella szélén
- A gyepsáv nem legeltethető, nem égethető
- Mulcsozás, kaszálás évente kétszer, majd évente min. egyszer, május 1. után
- Trágyázása, növényvédő szerek alkalmazása tilos

Támogatási összeg:

A telepítés első évében 462,75 €/ha a bevitt terület után

A második évtől 39,22 €/ha

Kötelezettségek

- Helyes Gazdálkodási Gyakorlat = környezetkímélő gazdálkodás
- Egyes célprogramok speciális feltételei:
 - vetésforgó
 - növényvédelem
 - tápanyag-gazdálkodás
 - táblaszélek gyepesítése
 - erózióvédelem
 - természetvédelem
- Általában 5 éves vállalási kötelezettség
Hosszú távú területpihentetés: 20 év

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

12 pontos iránymutatás a hatályos jogszabályok alapján, mely alapvető előírásokat tartalmaz a környezettudatos gazdálkodás segítésére.

1257/1999/EK Tanács rendelet

817/2004/EK Bizottság rendelet

4/2004 (I. 13.) FVM rendelet

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

1. A szántóföldi növénytermesztésre vonatkozó előírások
2. A gyepgazdálkodásra vonatkozó előírások
3. A tápanyag-gazdálkodásra vonatkozó előírások
4. A növényvédelemre vonatkozó előírások
5. Természet- és tájvédelemre vonatkozó előírások
6. Az állattartásra vonatkozó előírások

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

7. A talajerózióra vonatkozó előírások
8. A talaj szervesanyag-tartalmára vonatkozó előírások
9. A talajszerkezetre vonatkozó előírások
10. A művelés minimális szintjére vonatkozó előírások
11. A gazdaság területének rendbe tartására vonatkozó előírások
12. A kötelező nyilvántartások vezetésével és megőrzésével kapcsolatos előírások

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

1. vetésváltás

- Monokultúra nem lehet/évelő takarmánynövény, méhlegelő, zöldtrágya
- Cukorrépa, cékla, takarmányrépa, burgonya, lóbab, szója, csillagfürt 4 év
- Napraforgó 5 év, szárazborsó 7 év
- Legalább 5 évente egyszer pillangós vagy zöldtakarmány (másodvetés)
- Kukorica után csak alacsony nitrogénigényű növény
- Két nem évelő pillangós között legalább 2 év

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

1. vetésváltás

- Lucerna után nem következhet más pillangós
- Lucerna után nagy nitrogénigényű utóvetemény
- Szója, napraforgó, olajrepce nem követheti egymást
- A kalászosok és a kukorica együttesen max. 75%-ban szerepelhet a vetésforgóban.
- Mechanikai gyomirtást a gyomok virágzása előtt kell megkezdeni.
- Évente változó mélységű talajművelés
- Betakarítás után 1 hónapon belül le kell hordani a szalmabálákat.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

2. gyepgazdálkodás

- Szarvasmarha, juh, kecske, ló, szamár, bivaly, gím, dóm maximális állatlétszám 1,8 ÁE/ha, nitrátérzékeny területen 1,4 ÁE/ha
- Bálázást és a széna behordását 1 hónapon belül el kell végezni
- Gyepék égetése tilos
- A téli legeltetés tilos
- A legeltetési idő végén évente tisztító kaszálást kell végezni
- A gépi munka nem károsítsa a gyepet

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Ötévente szűkített talajvizsgálat 4/2004 (I.13.) FVM
- Tisztított szennyvíz, szennyvíziszap, hígtrágya és talajjavító anyag kijuttatása engedélyköteles
- Nitrogéntrágyázásra vonatkozó határértékek betartása.
- 49/2001 (IV.3.) Kormány rendelet
- Hígtrágya tároló 50 ÁE/gazdaság felett
- Meredekebb lejtésű területen azonnali trágyabedolgozás (12 %, 6% ?)

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

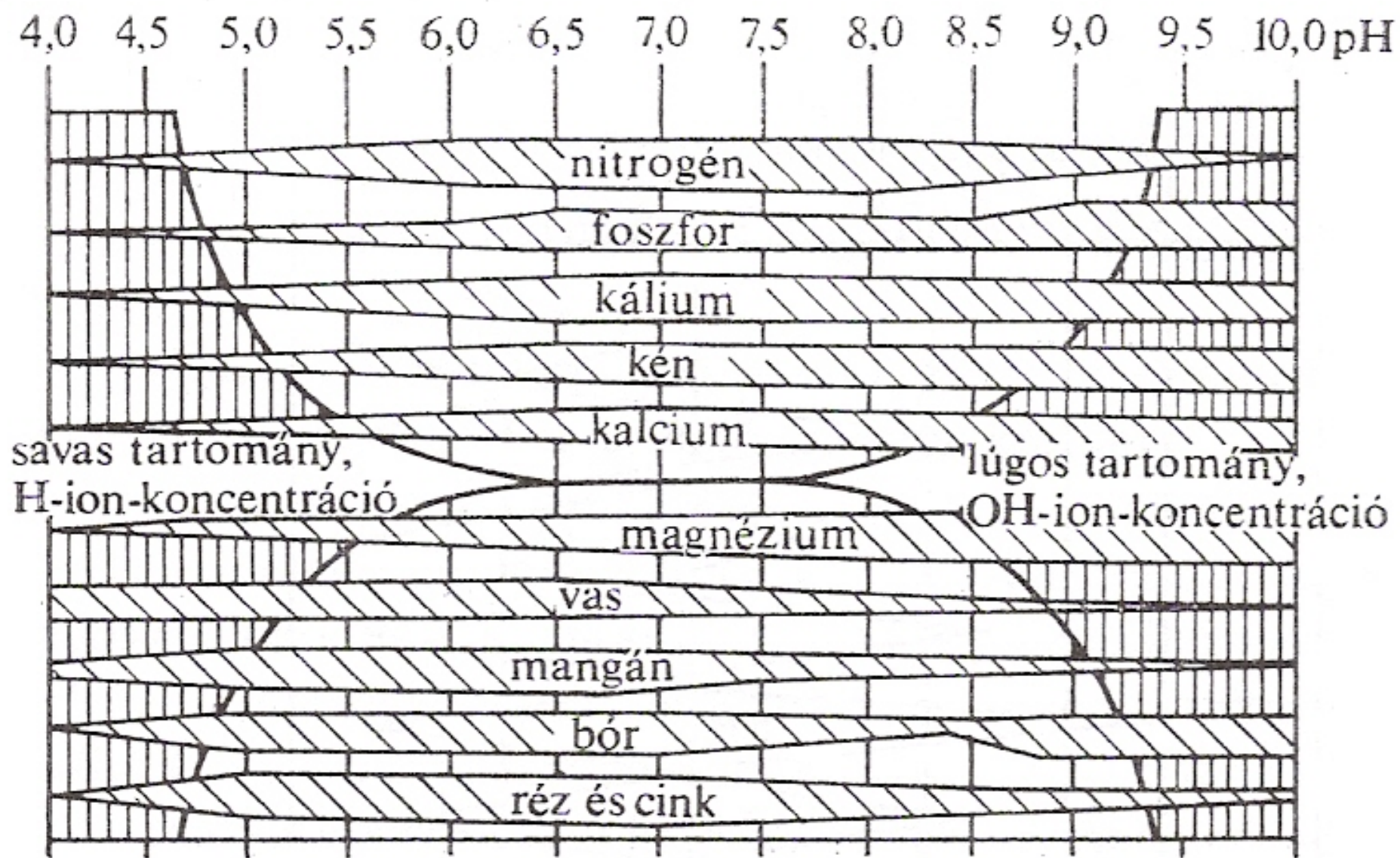
- Szűkített talajvizsgálat: K_A , humusz, pH, vízdoldható összes só, $CaCO_3$, NO_2+NO_3 , P_2O_5 , K_2O
- Bővített talajvizsgálat:+ Na, Mg, SO_4 , Mn, Zn, Cu
- Teljes talajvizsgálat:+Cd, Ni, Pb, Hg, Cr, As
- 150/2004. (X.12.) FVM
- 10/2000. (VI.2.) KöM-FVM-EüM-KHVM

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” tápanyag

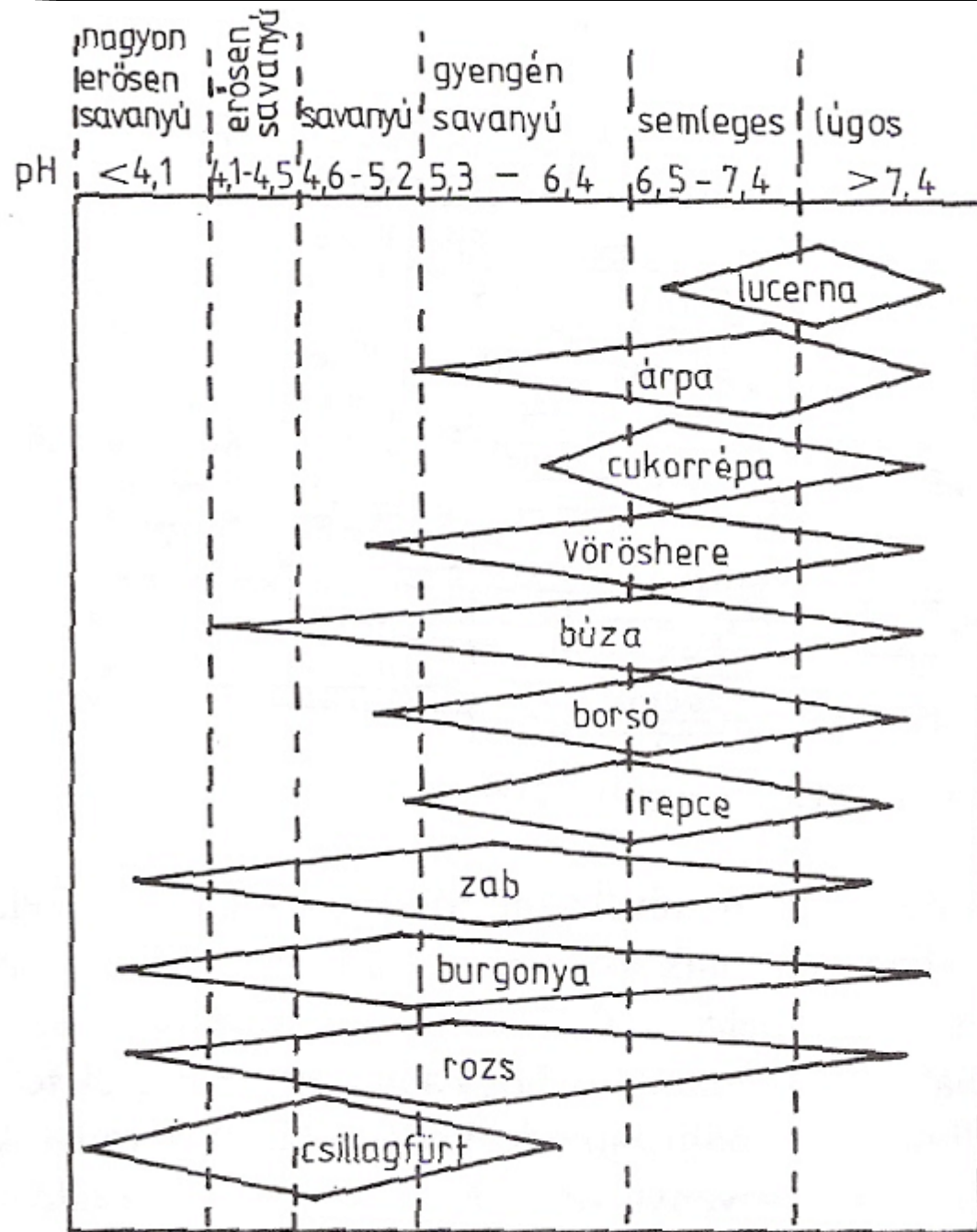
Összes kioldható toxikus elem	Határérték mg/kg szá.
Króm	75
Nikkel	40
Réz	75
Cink	200
Arzén	15
Kadmium	1
Higany	0,5
Ólom	100

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” tápanyag

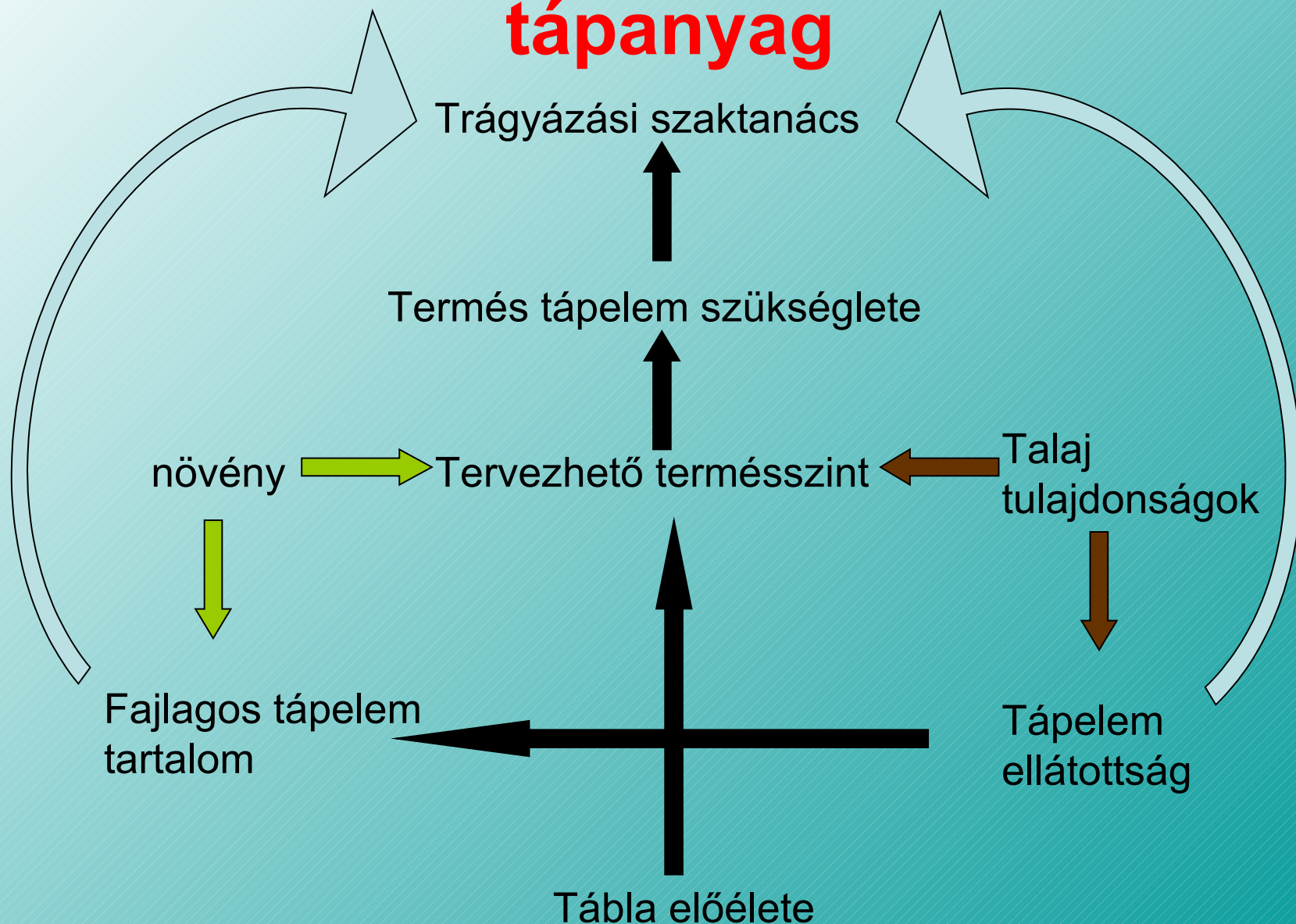
- pH 6,8-7,2
- Humusz 1-6 %
- K_A 30, 40, 50
- 0,2-0,5 % só
- $CaCO_3$ 15-20 %
- P_2O_5 30-400 ppm
- K_2O 80-400 ppm

Tápelemek oldódása a pH függvényében (TROUG, 1948)

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” tápanyag

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Környezeti érzékenység
- Gazdaságos termésszint, igény, tápanyag szolgáltató képesség
- Makro-, mezo-, és mikrotápelemek utánpótlása
- Elővetemény hatás
- Trágya anyag, időpont, dózis
- Talajjavítás
- Öntözés

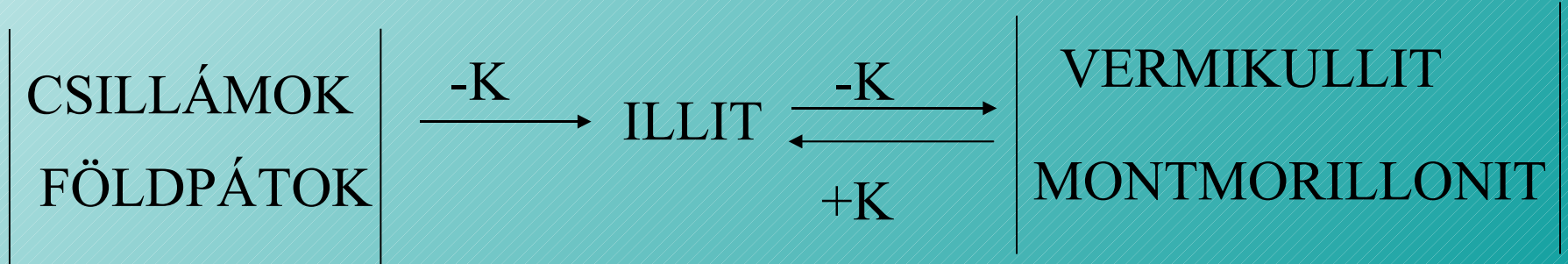
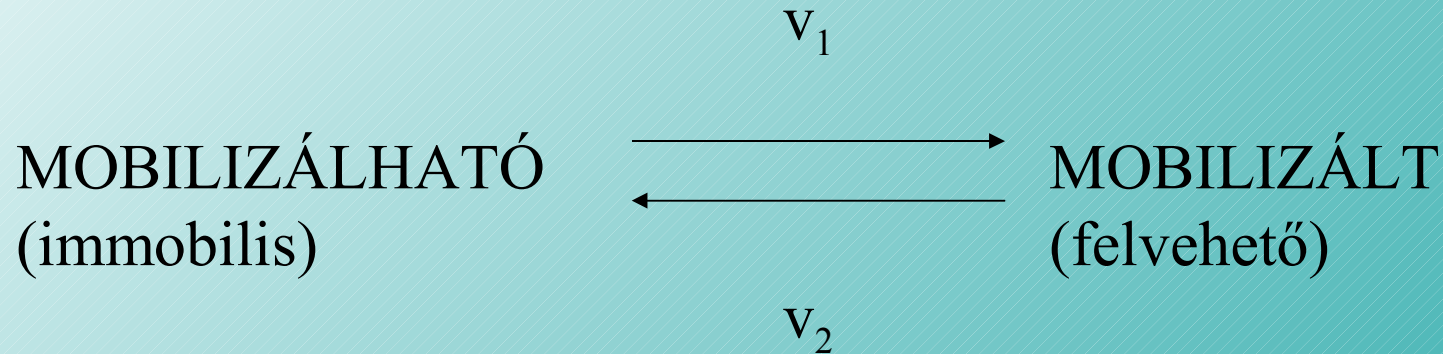
Tápanyagigény

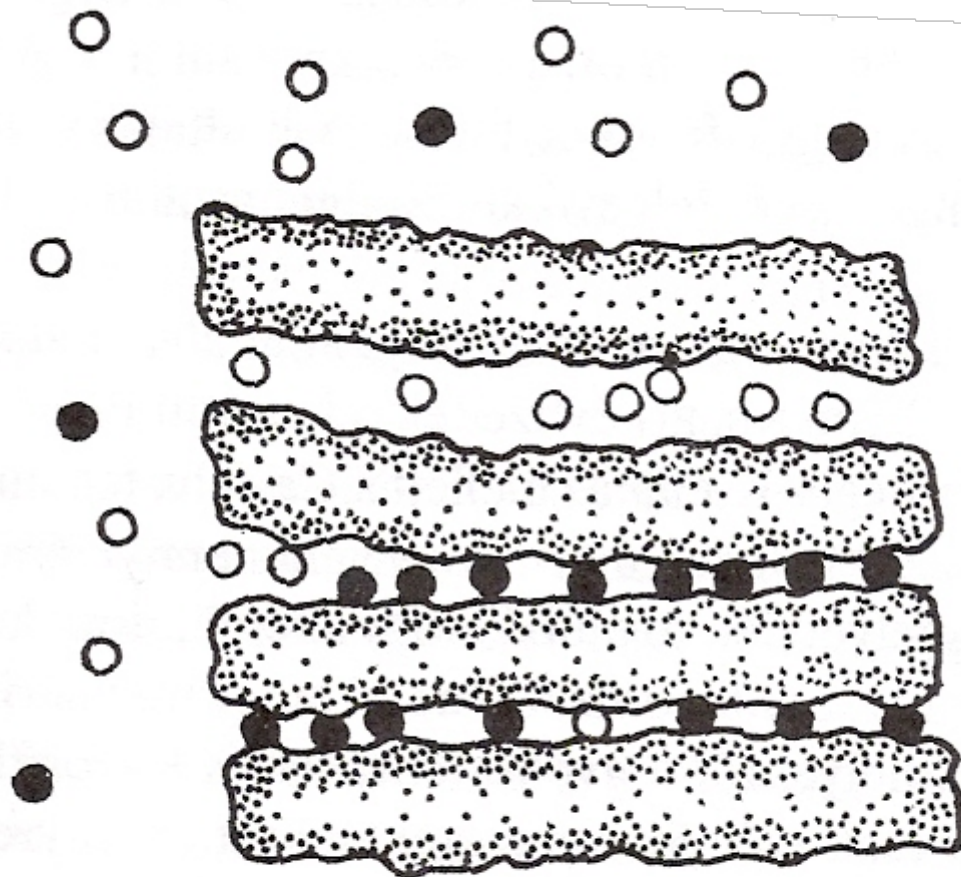
Az a tápelem mennyiség, amelyet a növénynek fel kell vennie ahhoz, hogy a termesztési célnak megfelelő minőségű terményt a tervezett mennyiségben elő lehessen állítani.

Trágyaigény

Az a tápelem-mennyiség, amelyet trágya formájában ki kell adni ahhoz, hogy a növény tápanyag-igényét ki lehessen elégíteni.

Tápanyagszolgáltató képesség

○ → Ca^{2+} , Mg^{2+} , Na^{+} , H^{+} , Al^{3+}

● → K^{+}

Tápanyag-szolgáltató képesség

- Nedvességtartalom
- pH
- Oxidációs-redukációs viszonyok
- Ionarányok

Tápanyag-gazdálkodás

- Tápanyag tőke
- Felvehető tápanyag
- Tápanyagszolgáltató-képesség

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” tápanyag

Szakszerű tápanyag-utánpótlás:

Nagyobb zöld növényi produkció, ésszerű
gazdálkodás

Nagyobb asszimilációs felület tisztább levegő

Kedvezőbb vízhasznosulás

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” tápanyag

Túlzott, szakszerűtlen tápanyag-utánpótlás:

Kimosódó nitrogén

Erózió okozta eutrofizáció (N, P)

Talajsavanyodás (Ca)

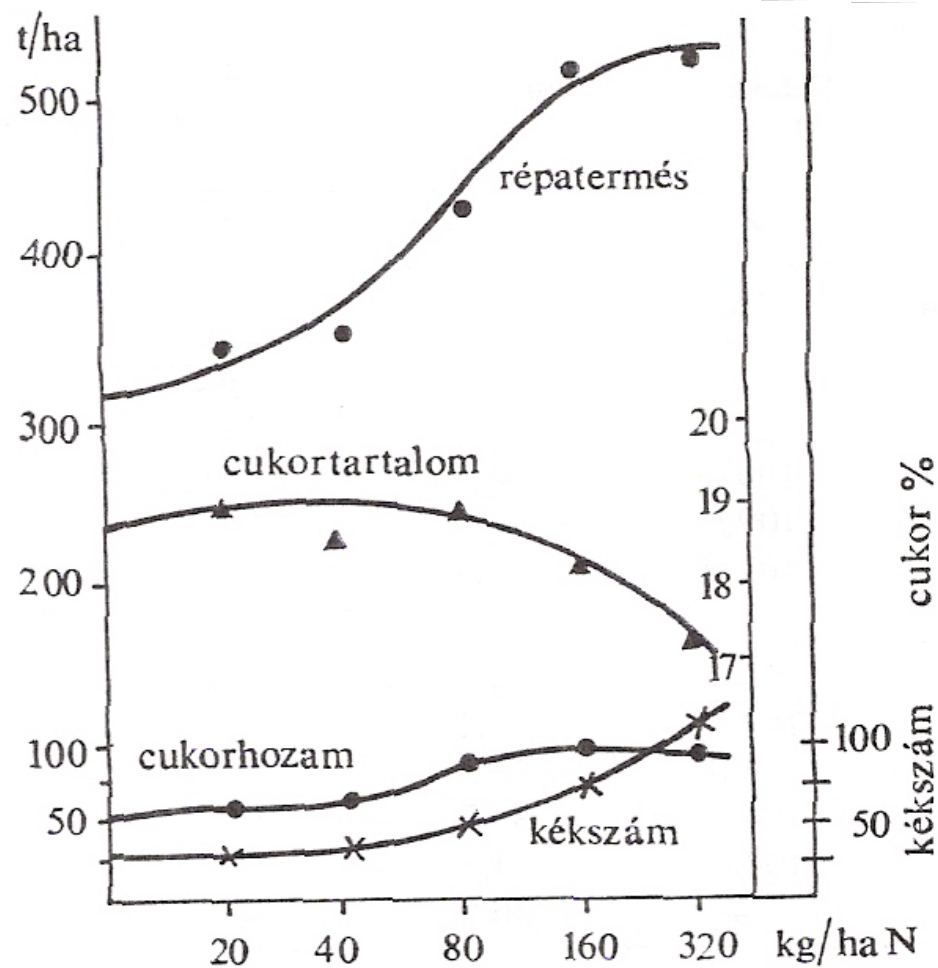
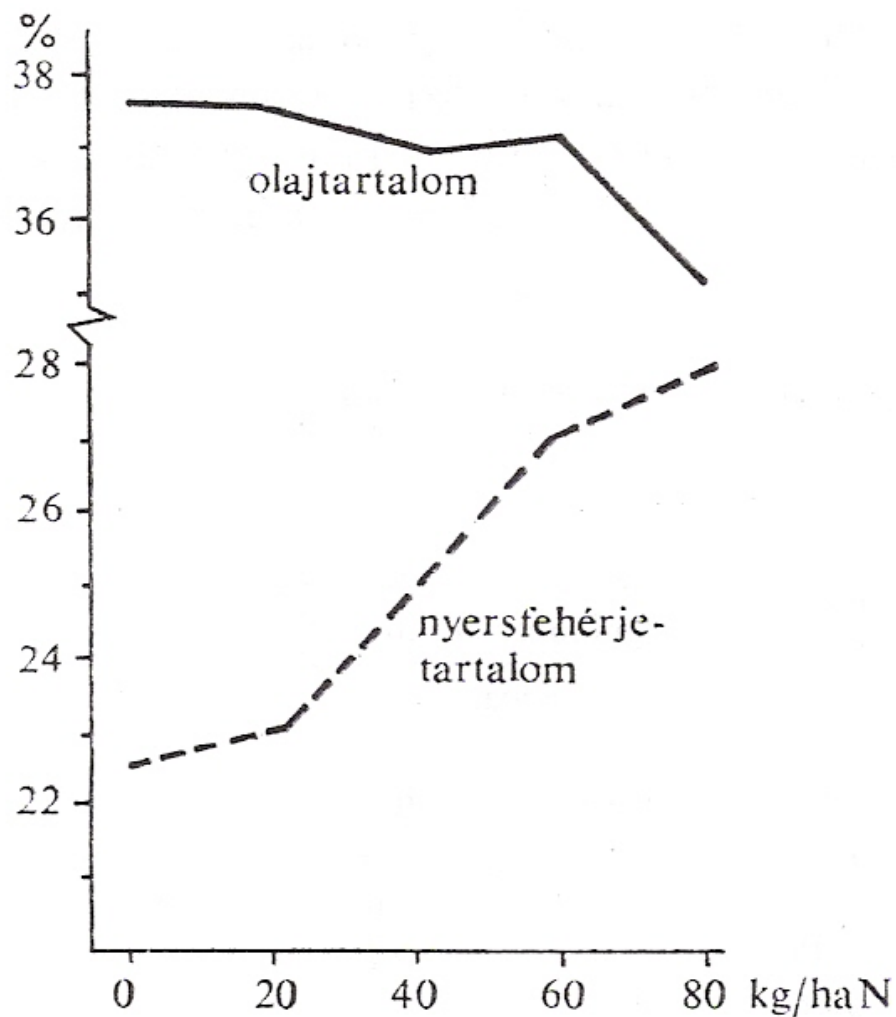
Minőségromlás

Terméscsökkenés

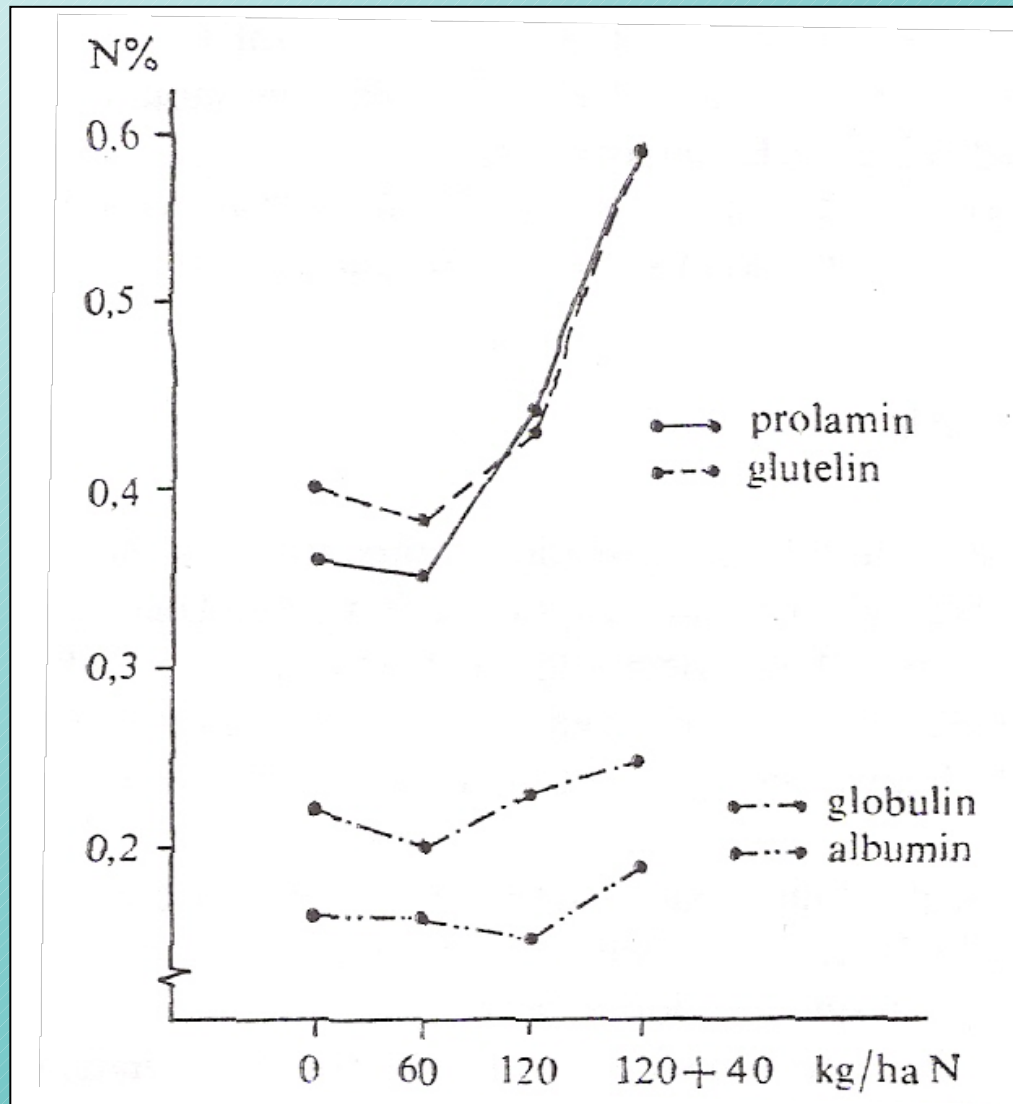
Antagonizmus

Növényvédelem

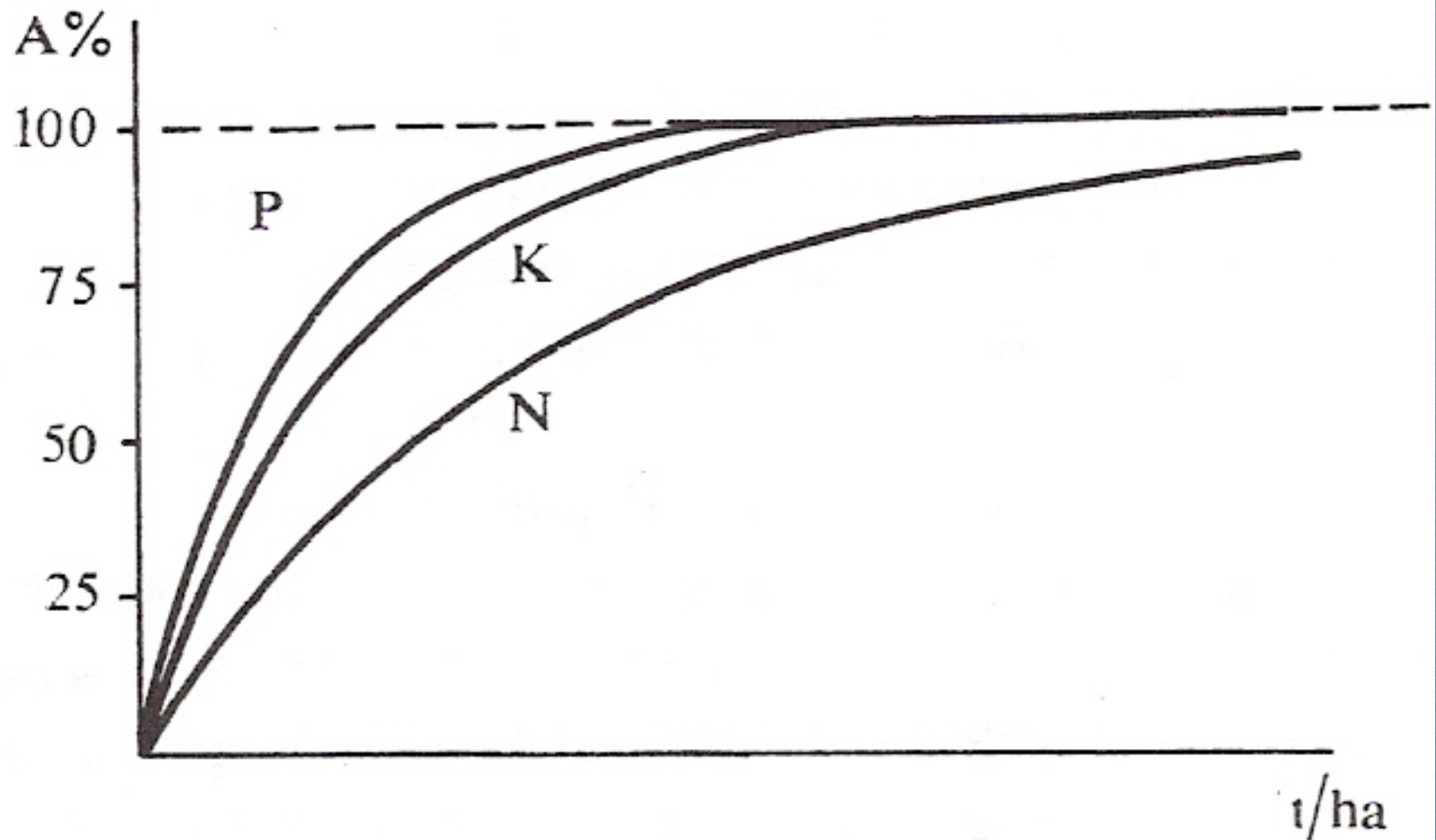
Nitrogén – Termésmennyiség - Minőség

A N és a búza fehérjefrakciói

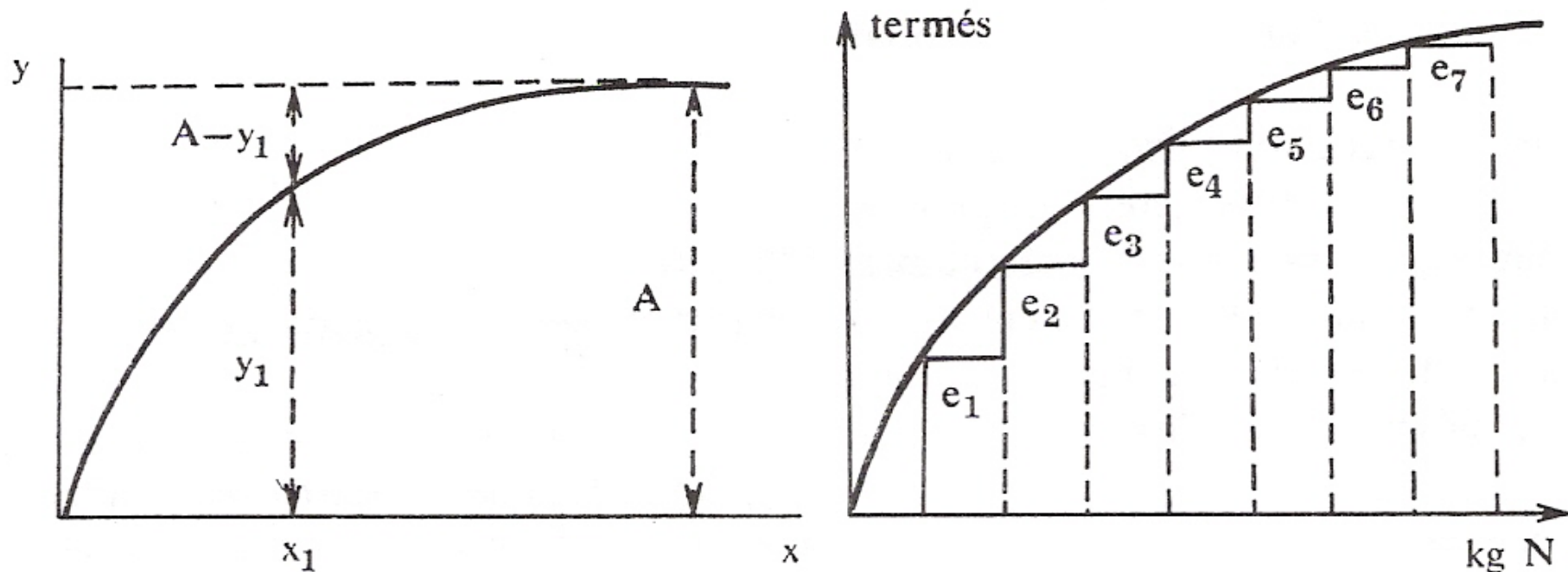

Termésgörbe

N-, P- és K- termésgörbék (BOGUSLAWSKI, 1958)

MITSCHERLICH

A termés növekedése a hatástényezők függvényében

$$\frac{dy}{dx} = c_1 (A - y),$$

$$\frac{dy}{dx}$$

c_1 = konstans,

$(A - y)$ = a maximális terméshez még hiányzó rész.

Növekvő N-adagok hatása a termésnövekedésre

$\frac{dy}{dx}$ = egységnyi tápanyag-mennyiségre jutó termésváltozás,

Gazdasági előnyök

$$\text{TGE} = dH \cdot \text{ÁR} + TH \cdot d\text{ÁR} + d\text{TT}$$

dH : hozamnövekedés (t/ha)

TH : a trágyázott terület hozama (t/ha)

ÁR : értékelési ár (Ft/t)

$d\text{ÁR}$: a hozam minőségváltozása (Ft/t)

$d\text{TT}$: a talaj termőképességének növekedése (Ft/ha)

Gazdasági áldozat

$$TGA = R \cdot \acute{A}RE \cdot (1+V) + K\acute{A} + R \cdot VK + R \cdot KI + \\ + BEF \cdot KI + dH \cdot KTB + dTT$$

R: trágyamennyiség (t/ha)

VK: változó költségek (Ft/t)

ÁRE: trágya egységára (Ft/t)

KI: kamatigény

V: hatóanyag veszteség

BEF: befektetett eszközérték (Ft/ha)

KÁ: állandó költségek (Ft/ha)

KTB: többlet betakarítási költség (Ft/t)

Módosított termelési érték és termelési költség függvény

$$MTÉ = (ÁR - KTB) \cdot H$$

$$MTK = NKÁ + R \cdot [ÁRE \cdot (1 + V) + VKK + KI]$$

VKK: trágyaanyagok változó kijuttatási költsége (Ft/kg)

NKÁ: a növénytermesztés állandó költsége (Ft/ha)

A két függvény értékének különbsége
(MTÉ - MTK) adja a nettó jövedelem értékét.

Átlagos gazdasági hatékonyság

$$\acute{A}H = \frac{NJ}{TK} \cdot 100$$

ÁH: átlagos gazdasági hatékonyság függvénye (%)

NJ: nettó jövedelem függvénye (Ft/ha)

TK: módosított termelési költség függvény (Ft/ha)

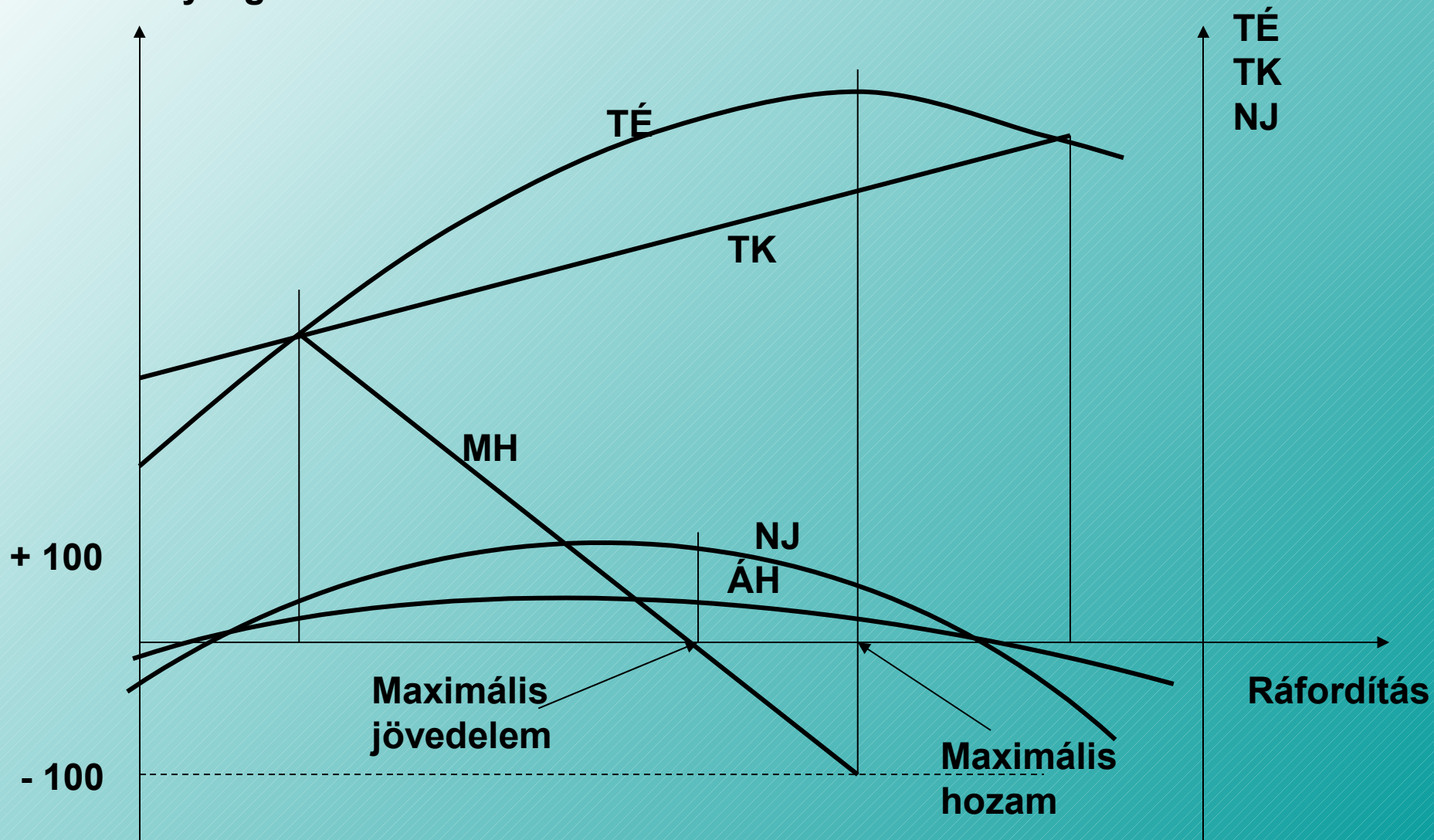
Marginális gazdasági hatékonyság

$$MH = \frac{dNJ}{dTK} \cdot 100$$

NJ: nettó jövedelem függvény első deriváltja

TK: módosított termelési költség függvény első deriváltja

Hatékonyság %

Hatóanyag költség

$$\text{MHK} = \frac{10 \cdot (\text{ÁRT} + \text{KTE})}{\text{HT} \cdot (100 - \text{V})}$$

ÁRT: műtrágya ára (Ft/t)

HT: hatóanyag %

V: hatóanyag veszteség (%)

KTE: tárolási és előkészítési költség (Ft/t)

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Nem juttatható ki trágya felszíni víztől, forrástól, emberi fogyasztásra állatok itatására szolgáló kúttól 10 m-en belül, hullámtereken, parti sávokban, vízjárta területeken
- Gyors hatású, könnyen oldódó nitrogéntrágya, trágyalé, hígtrágya betakarítás után csak akkor juttatható ki az adott évben ha a trágyázás és a megfelelő talajfedettséget biztosító növény vetése között nem telik el hosszabb idő mint 14 nap.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Tilos a trágya kijuttatása december 1. és február 15. között, fagyott, vízzel telített vagy összefüggő hótakaróval borított talajra
- Istállótrágyát csak szigetelt alapú, a csurgalékvíz gyűjtő csatornával és aknával ellátott 8 havi mennyiséget tárolni képes trágyatelepen; hígtrágyánál 4 havi mennyiség tárolni képes szigetelt tartályban, medencében. 27/2006. (II.7.) Kormány rendelet

Talajmintavétel

- 5 ha/átlagminta
- 1: 10 000 térkép
- Homogén terület
- Szántó 0-30 cm
- Rét-legelő 2-20 cm
- Szőlő, gyümölcs 0-30 cm, 30-60 cm
- Bogyós 0-20 cm, 20-40 cm

Talajmintavétel

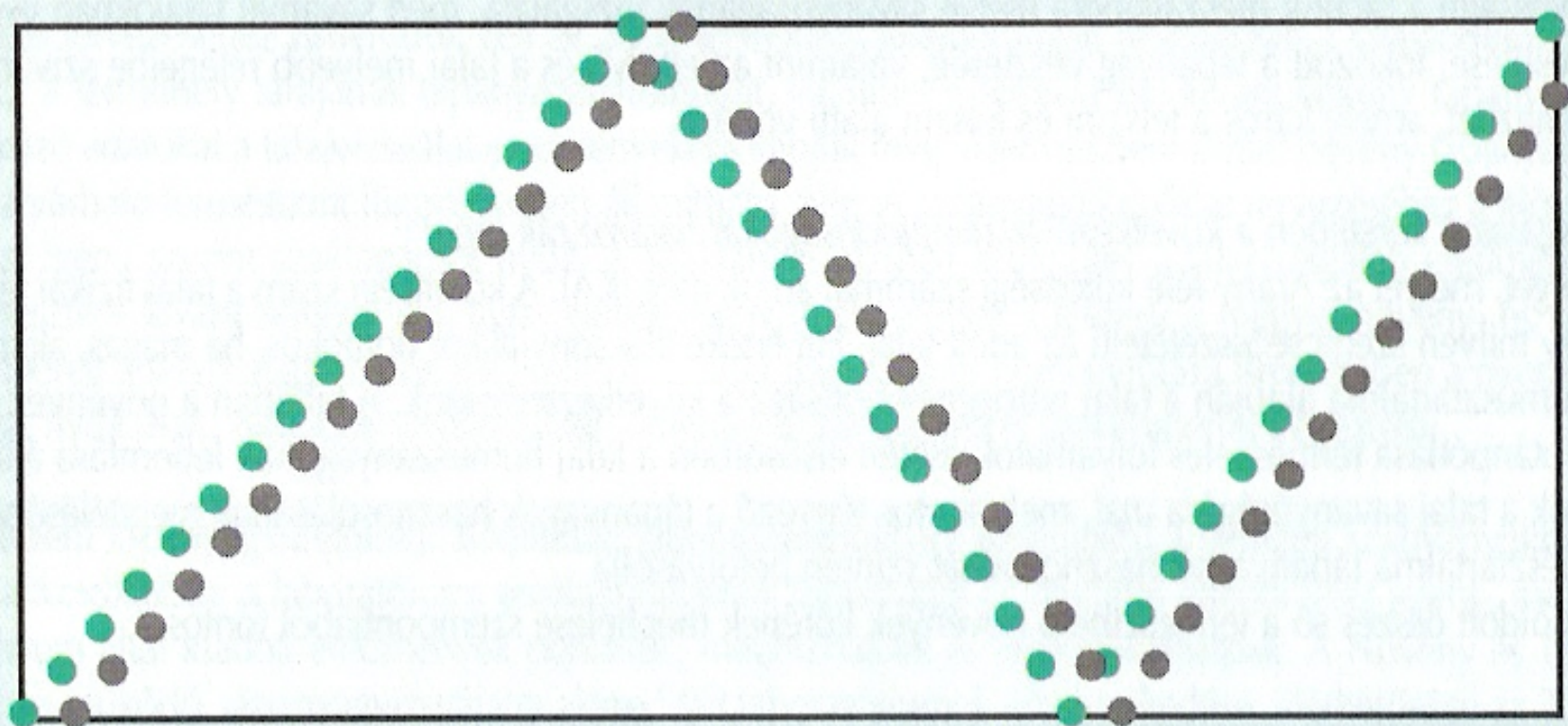
- 20-30 részminta/átlagminta
- Átlagminta 1-1,5 kg
- Tilos:
 - tábla széle 20 m
 - Forgó
 - Kazal helye
 - Depók
 - Delelő hely

Talajmintavétel

- Betakarítás után, trágyázás előtt, művelhető talajállapotban
- Ősszel alapműtrágyázott területről a következő évben 100 nap után
- Tavasszal műtrágyázott területről a betakarítás után, de legalább 100 nap
- Szervestrágyázás után 6 hónappal

Mintavételi vázlatok talajminták vételéhez

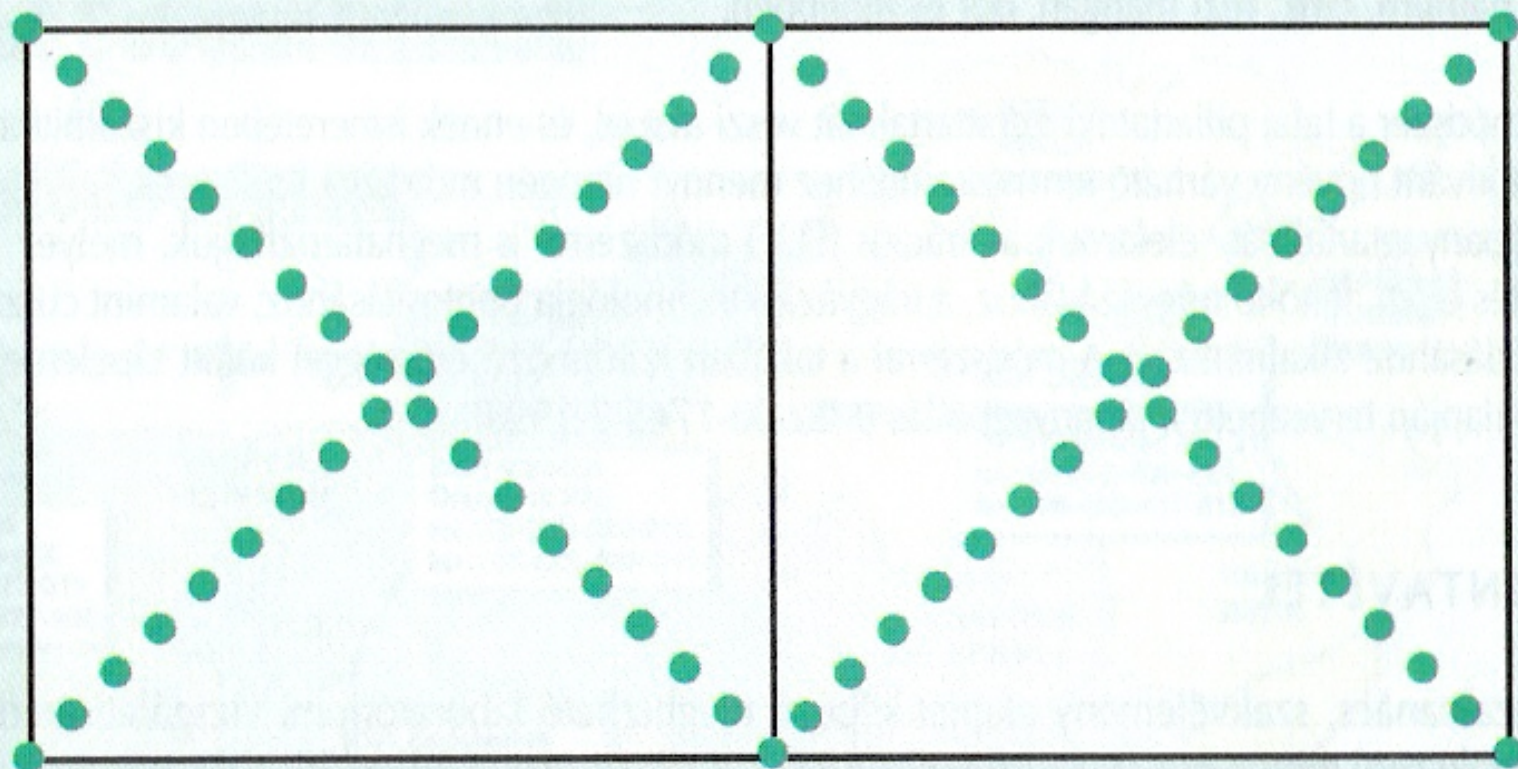
Minta-
vételi
egység
(tábla)

● ● leszúráások (részmintavétel) helye

Mintavételi vázlatok talajminták vételéhez

Minta-
vételi
egység
(tábla)

● ● leszúráások (részmintavétel) helye

4/2004. (I.13.) FVM határértékek

137/2004. (IX.18.) FVM kedvezőtlen adottságú területek

27/2006. (II.7.) Kormány rendelet nitrátérzékeny területek

49/2001. (IV.3.) Kormány rendelet HMG (GAP)

Kedvezőtlen adottságú térségekben				Nem kedvezőtlen adottságú térségekben			
nitrátérzékeny területen		nem nitrátérzékeny területen		nitrátérzékeny területen		nem nitrátérzékeny területen	
kiadható maximális N (kg/ha)	ebből: kiadható maximális szerves eredetű N (kg/ha)	kiadható maximális N (kg/ha)	ebből: kiadható maximális szerves eredetű N (kg/ha)	kiadható maximális N (kg/ha)	ebből: kiadható maximális szerves eredetű N (kg/ha)	kiadható maximális N (kg/ha)	ebből: kiadható maximális szerves eredetű N (kg/ha)
170	170	200	200	220	170	300	300

170 kg N/ha/év szerves

N-tartalom % (eredeti nedvességtartalomra számított)	Szervestrágya típus				
	Szarvasmarha	Sertés	Juh	Baromfi	Vegyes
	0,5	0,6	0,7	1,0	0,8

homok és homokos vályog ($KA < 36$) talajokon (ARENDAS, 2004)

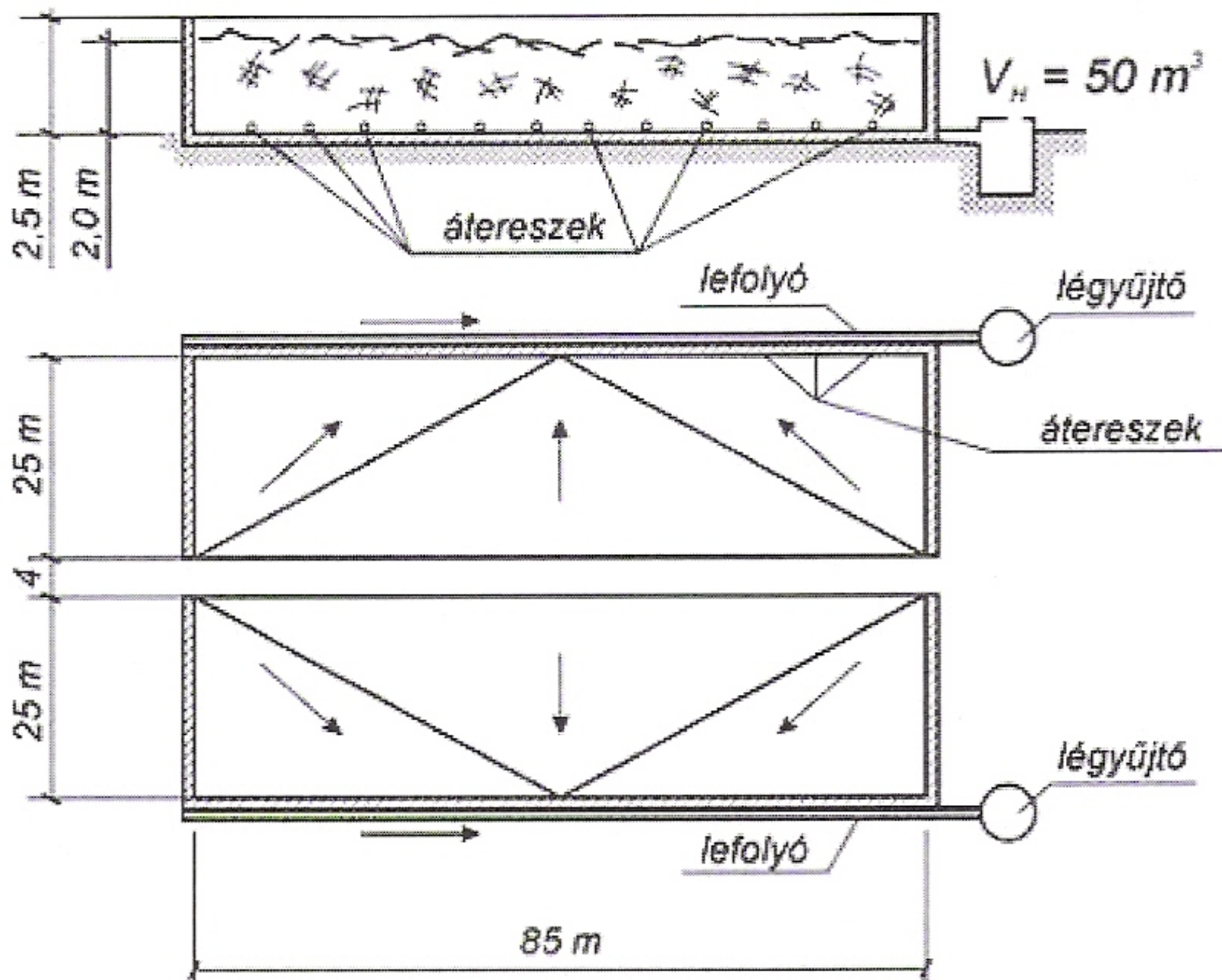
Tartam- hatás		N			P_2O_5			K_2O	
	gyenge	közepes	jó	gyenge	közepes	jó	gyenge	közepes	jó
	istállótrágya minőség mellett (kg/10 t)								
1. év	12	15	20	10	15	20	20	30	40
2. év	8	15	20	7	10	15	15	20	25
3. év	4	6	8	3	5	5	5	10	15
Összesen	24	36	48	20	30	40	40	60	80

vályog, agyagos vályog és agyag ($KA > 36$) talajokon (ARENDAS, 2004)

Tartam- hatás		N			P_2O_5			K_2O	
	gyenge	közepes	jó	gyenge	közepes	jó	gyenge	közepes	jó
	istállótrágya minőség mellett (kg/10 t)								
1. év	10	14	18	8	10	15	15	20	30
2. év	8	11	14	6	10	11	10	18	25
3. év	6	7	9	3	5	7	8	12	15
4. év	0	4	7	3	5	7	7	10	10
Összesen	24	36	48	20	30	40	40	60	80

$$V_H = 8.500 \text{ m}^3$$

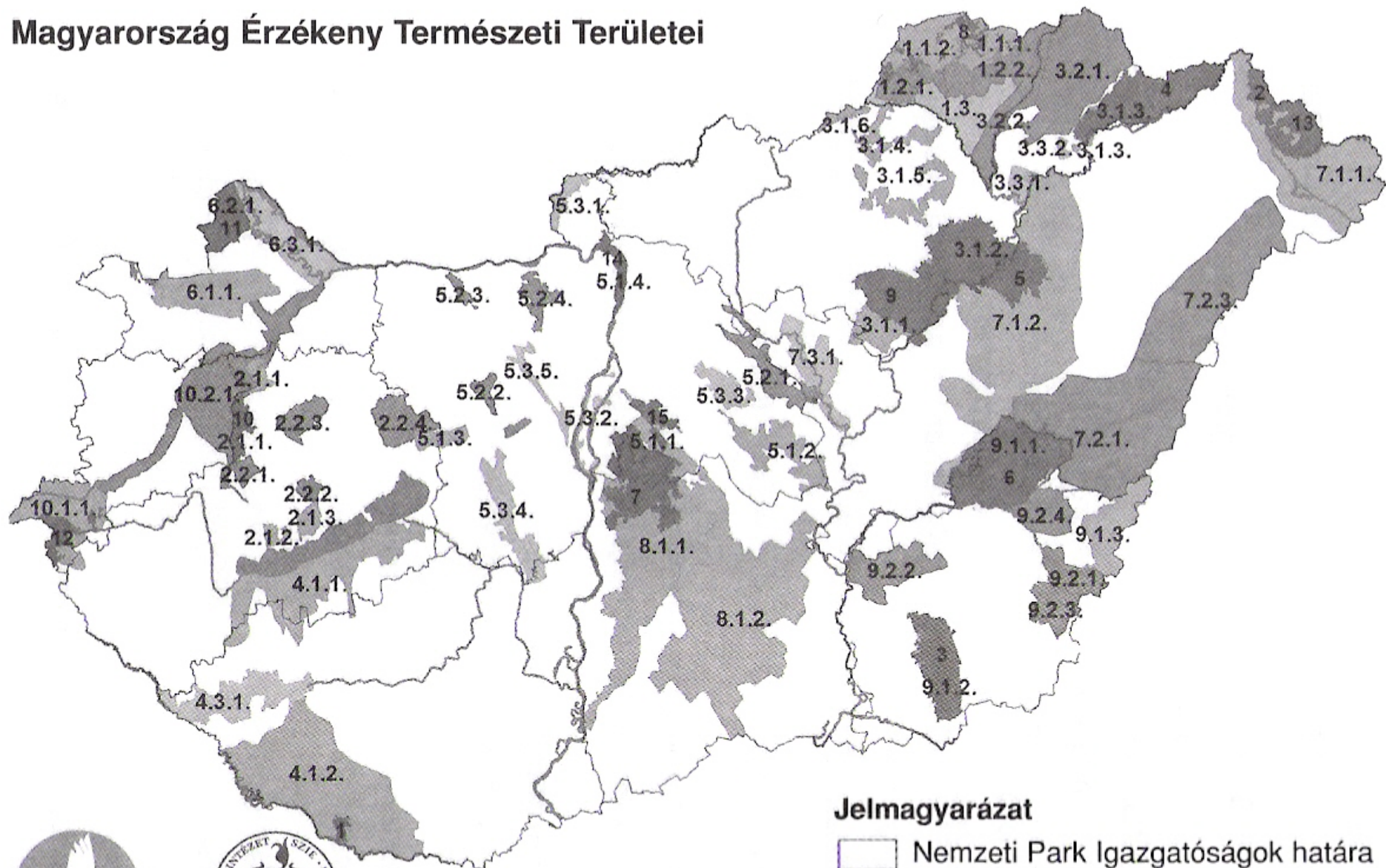
$$V_H = 50 \text{ m}^3$$

Nitrát direktíva (irányelv)

- Európai Unió
- Felszíni és felszín alatti vizek mg-i eredetű nitrát szennyeződésének csökkentése
- 27/2006. (II.7.) Kormány rendelet
- Nitrátérzékeny területek kijelölése
- GAP betartása
- Állatsűrűség csökkentése, versenyelőny?
- NH_4
- Ha több az igény?

Magyarország Érzékeny Természeti Területei

Jelmagyarázat

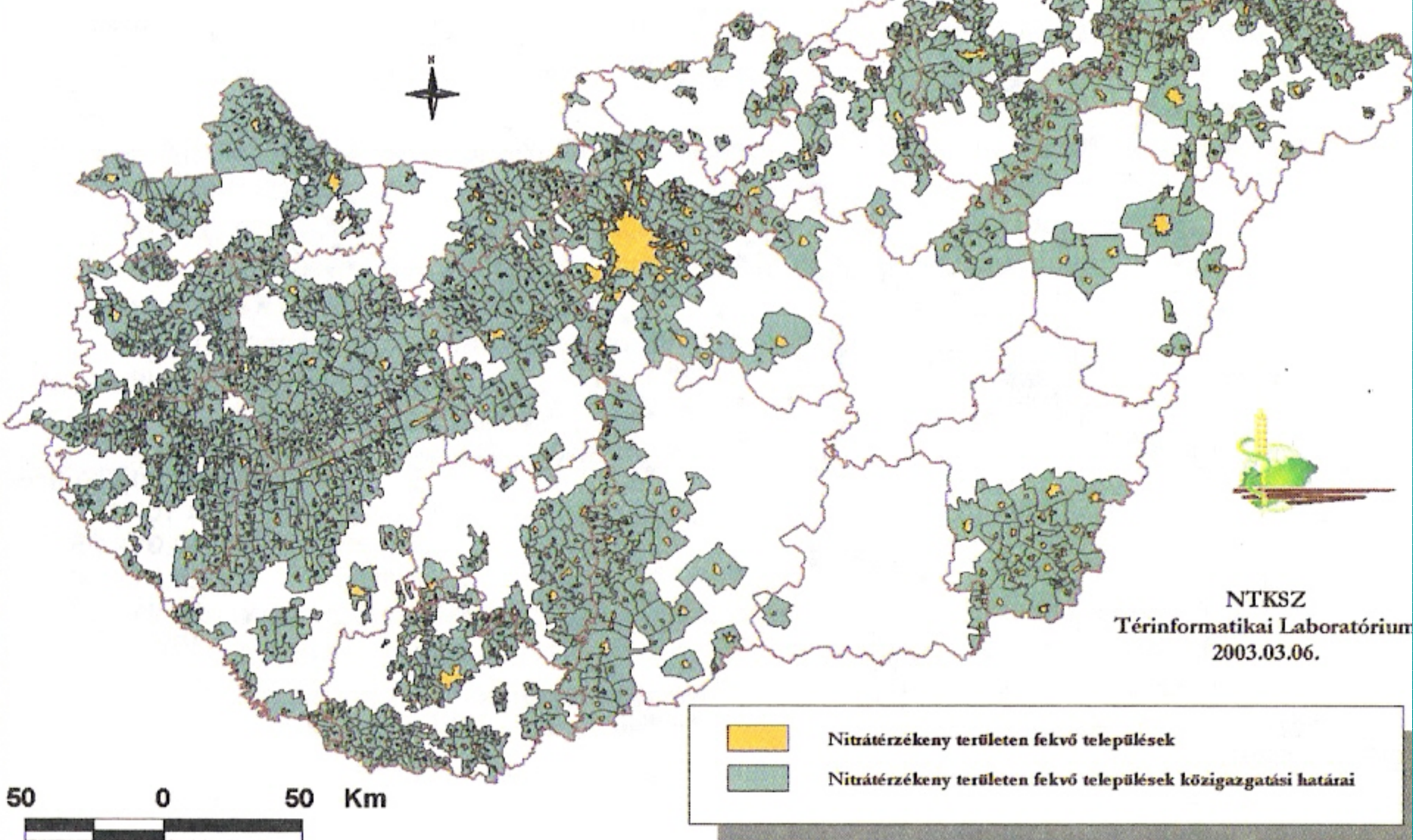
- Nemzeti Park Igazgatóságok határa
- Működő ÉTT
- Kiemelten fontos ÉTT
- Fontos ÉTT
- Tervezett ÉTT

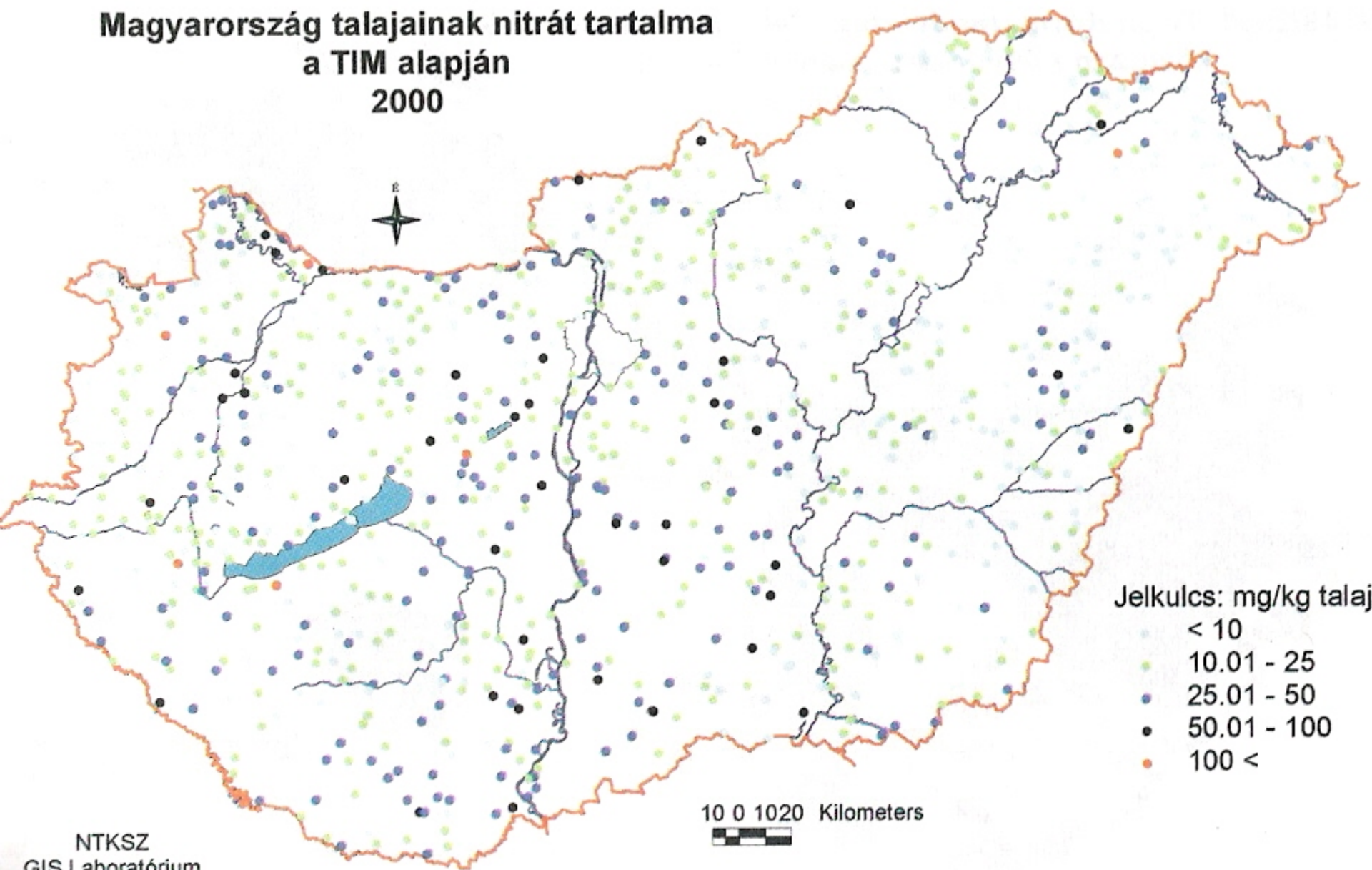
Forrás:

KvVM Természetvédelmi Hivatal

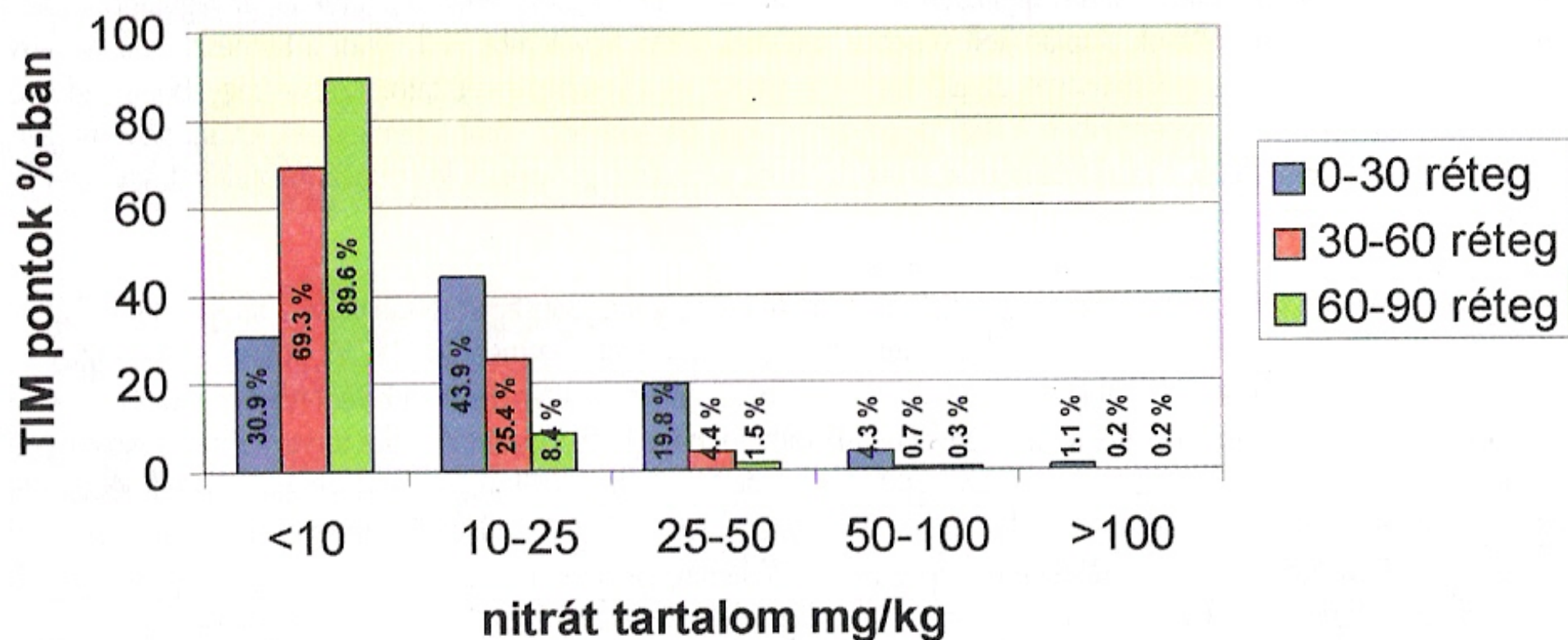
**A 49/2001 (IV.3.) Korm. rendeletben felsorolt települések
közigazgatási határai alapján kijelölt
nitrátérzékeny területek**

Magyarország talajainak nitrát tartalma a TIM alapján 2000

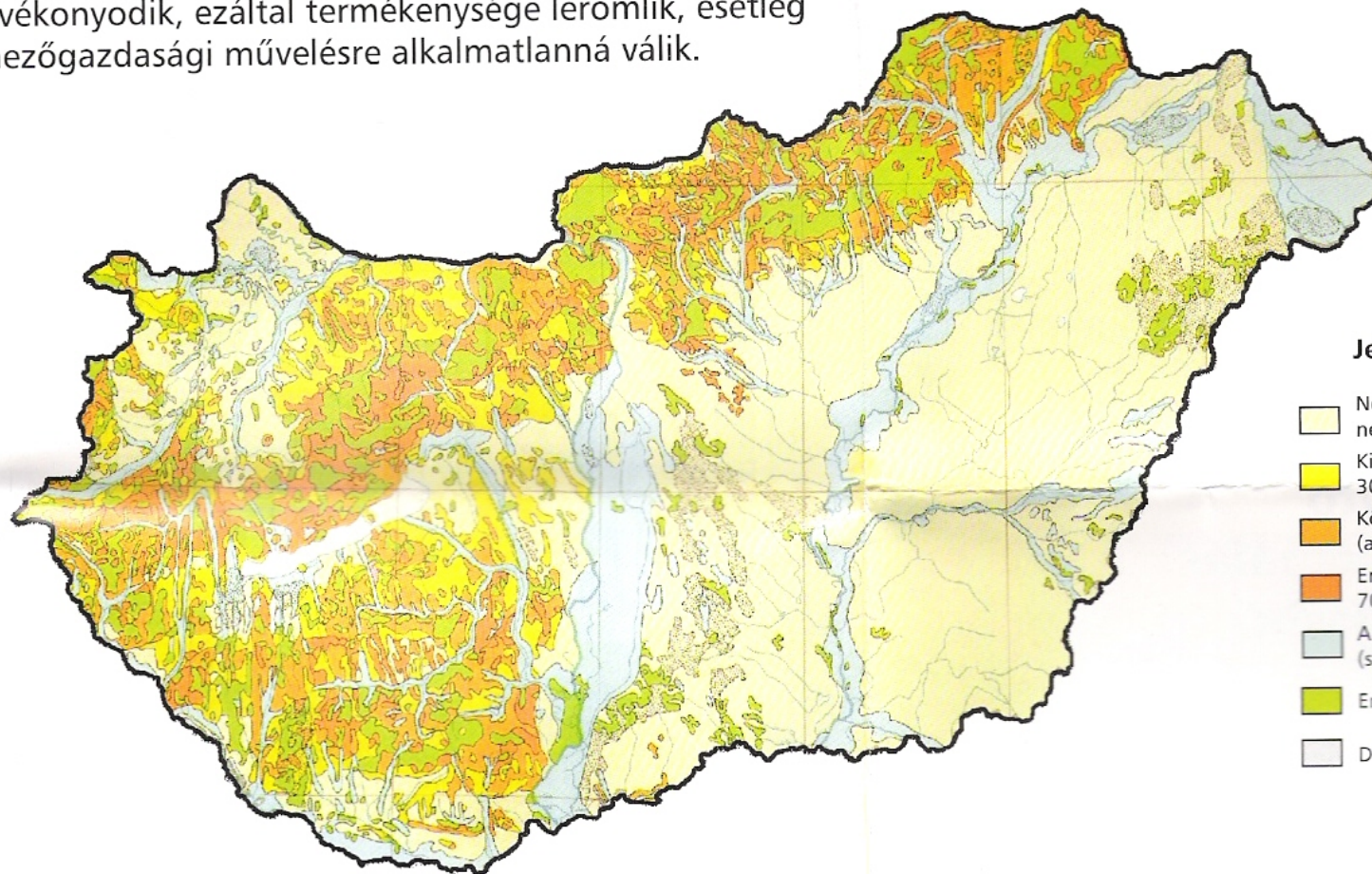
Nitrát tartalom eloszlása a TIM pontokon 2000. évben

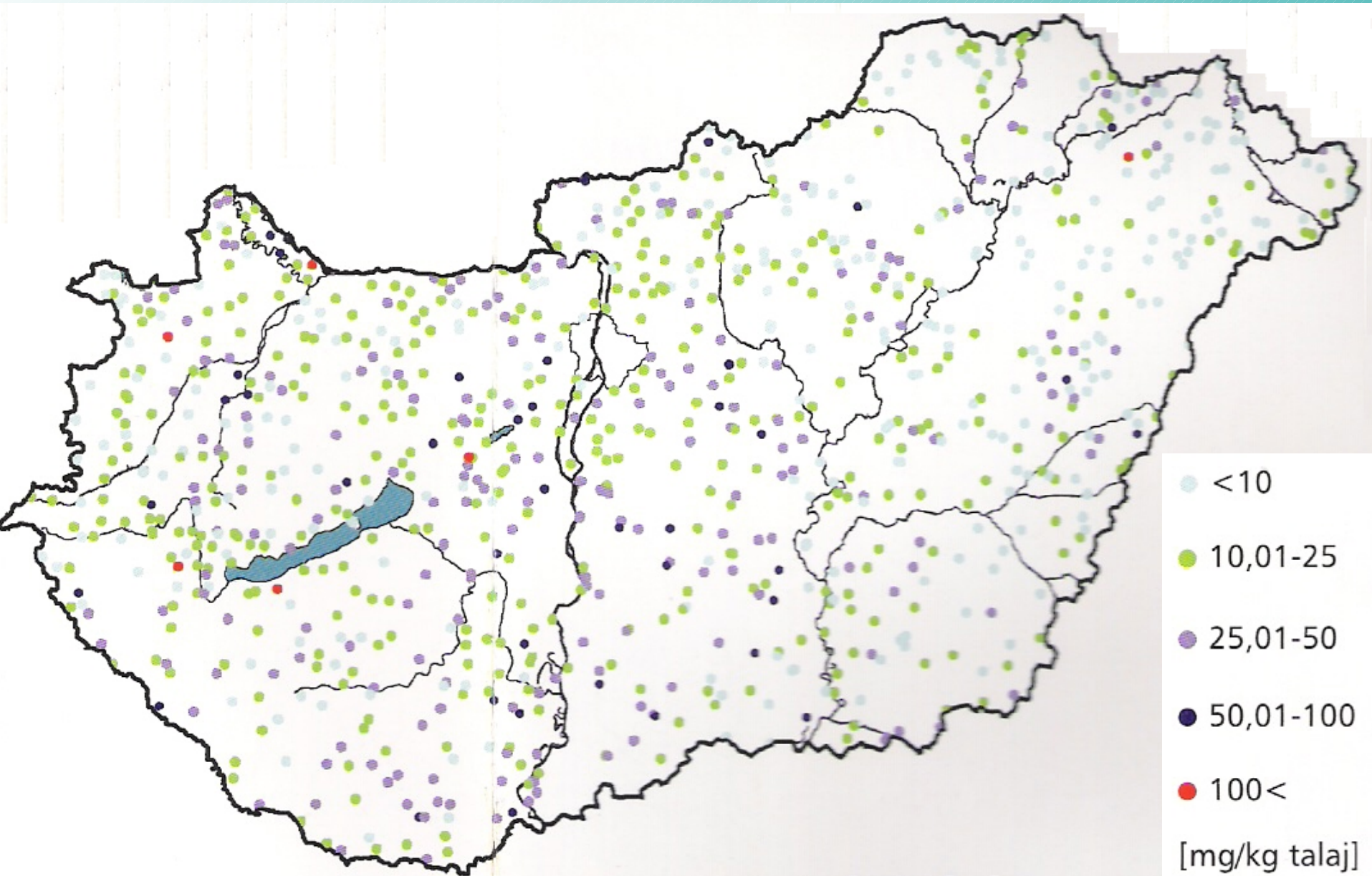
Talajlepusztulás

Jelmagyarázat

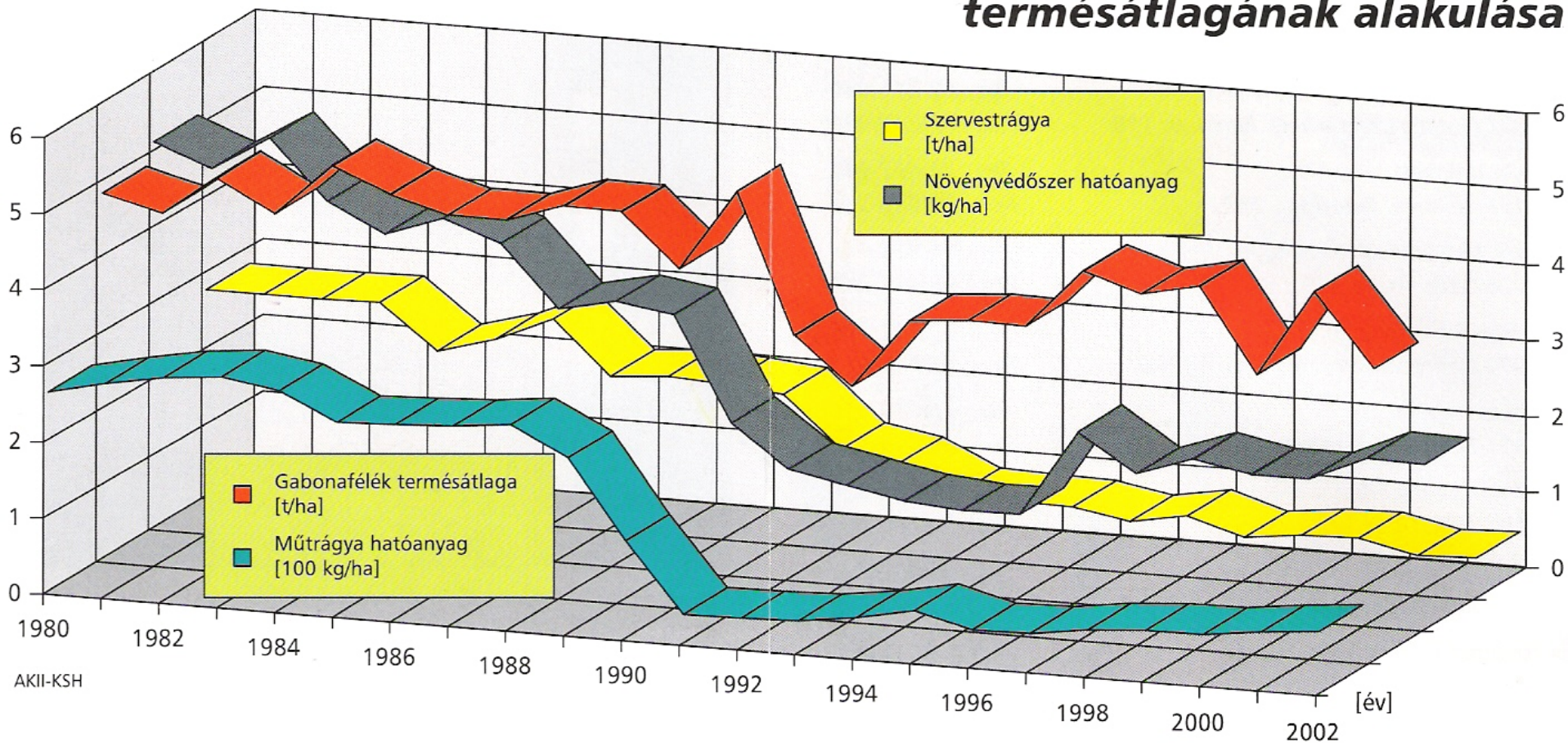
- Nem erodált vagy nem jelentős mértékben erodált terület
- Kisebbszintű erózió (az eredeti termőréteg 30%-nál kisebb lepusztulásával)
- Középfokú erózió (a termőréteg 30-70%-os lepusztulásával)
- Erősen erodált terület (a termőréteg 70%-on felüli lepusztulásával)
- A lehordott talaj felhalmozódási területei (szedimentáció)
- Erdők
- Deflációs területek

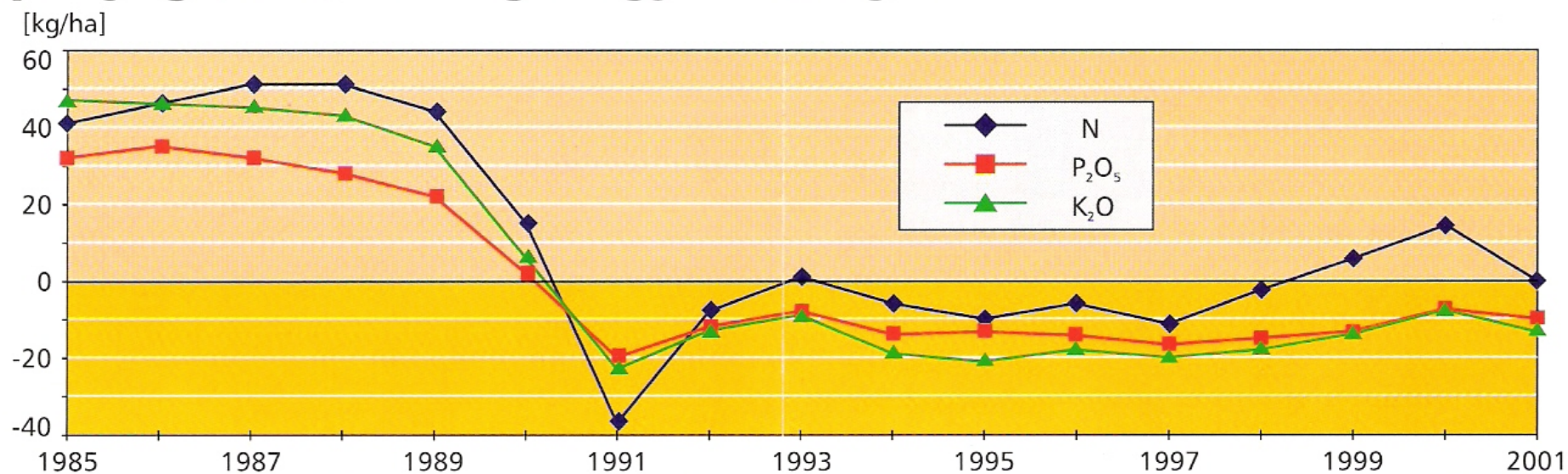
A talajerózió hatására a talaj felső rétege fokozatosan elvékonyodik, ezáltal termékenysége leromlik, esetleg mezőgazdasági művelésre alkalmatlanná válik.

Kemikáliák felhasználása és a gabonafélék termésátlagának alakulása

Tápanyag (NPK) mérleg Magyarországon

Tápanyagmérleg

- Minden évben táblánként
- Segédletek
- P és K göngyölítve
- Ellátottság függő

hatóanyag (kg/ha)	főtermékben	melléktermékben	összesen
kukorica	szem	szár	
nitrogén (N)	$N=14x + 1$	$N = 3x + 24$	$N = 17x + 25$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 7,3x + 2$	$P_2O_5 = 1x + 21$	$P_2O_5 = 8x + 23$
kálium (K_2O)	$K_2O = 3,7x + 7$	$K_2O = 12x + 36$	$K_2O = 15,7x + 43$
őszi búza	szem	szalma	
nitrogén (N)	$N = 16x + 7$	$N = 4x + 10$	$N = 20x + 17$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 8x + 7$	$P_2O_5 = 2x + 5$	$P_2O_5 = 10x + 12$
kálium (K_2O)	$K_2O = 4,2x + 1$	$K_2O = 10x + 17$	$K_2O = 14x + 18$
csemegekukorica	cső	szár	
nitrogén (N)	$N = 4,5x + 3$	$N = 4x + 7$	$N = 8,5x + 10$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 2,1x + 3$	$P_2O_5 = 1,7x + 20$	$P_2O_5 = 3,8x + 23$
kálium (K_2O)	$K_2O = 3x + 6$	$K_2O = 12x + 32$	$K_2O = 15x + 38$
burgonya	gumó	szár	
nitrogén (N)	$N = 2,3x + 27$	$N = 0,92x + 12$	$N = 3,2x + 39$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 1,6x + 8$	$P_2O_5 = 0,25x + 8$	$P_2O_5 = 1,9x + 15$
kálium (K_2O)	$K_2O = 5,7x + 14$	$K_2O = 2,7x + 16$	$K_2O = 8,4x + 30$

hatóanyag (kg/ha)	főtermékben	melléktermékben	összesen
cukorrépa	répa	levél + fej	
nitrogén (N)	$N = 1,8x + 14$	$N = 0,8x + 6$	$N = 2,6x + 20$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 0,9x + 6$	$P_2O_5 = 0,3x + 5$	$P_2O_5 = 1,2x + 11$
kálium (K_2O)	$K_2O = 2,2x + 15$	$K_2O = 1,9x + 20$	$K_2O = 4,1x + 35$
napraforgó	szem	szár	
nitrogén (N)	$N = 24x + 8$	$N = 6x + 8$	$N = 30x + 16$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 18x + 5$	$P_2O_5 = 3x + 6$	$P_2O_5 = 21x + 11$
kálium (K_2O)	$K_2O = 10x + 3$	$K_2O = 39x + 24$	$K_2O = 49x + 27$
szárazborsó	szem	szár	
nitrogén (N)	$N = 25x + 12$	$N = 15x + 10$	$N = 40x + 22$
foszfor (P_2O_5)	$P_2O_5 = 8x + 4$	$P_2O_5 = 3x + 3$	$P_2O_5 = 11x + 7$
kálium (K_2O)	$K_2O = 18x + 13$	$K_2O = 10x + 4$	$K_2O = 28x + 17$

Gyümölcsfajok	100 kg termés a talajból kivon		
	N-t kg	P ₂ O ₅ -ot kg	K ₂ O-ot Kg
Alma	0,2	0,06	0,3
Körte	0,2	0,06	0,3
Kajszi	0,4	0,13	0,6
Őszibarack	0,3	0,16	0,9
Szilva	0,4	0,15	0,7
Cseresznye	0,5	0,14	0,6
Dió	1,1	0,27	1,7
Mandula	1,5	0,2	2,2
Gesztenye	1,4	0,21	0,8

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

4. növényvédelem

- Hatóságilag engedélyezett növényvédő-szer és termésnövelő anyag használható az előírásoknak megfelelően.
- Elkülönítetten zárt raktárban vagy szekrényben
- Tűz- és robbanásveszély, egészség, környezet
- 89/2004 (V.15.) FVM

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

4. növényvédelem

- Csomagolóanyagok, burkolatok, göngyölegek szakszerű összegyűjtése, kezelése, ártalmatlanítása
- Tilos a tárolás 1 km-en belül a Balaton, Velencei tó, Tisza-tó, fürdésre kijelölt vizek partvonalala, valamint vízművek, víznyerő helyek védőterületén belül
- Csak megfelelő műszaki állapotú növényvédelmi gépek használhatók

Szántóföldi penészek toxinjai

- Fuzárium
- A határérték túllépésének kockázata csekély, függ az évjárattól, termőhelytől, klímától.
- Helyes Gazdálkodási Gyakorlat követése

Kockázat elemzés

- Elővetemény
- Technológia
- Fajta megválasztás
- Kalászvédelem
- Betakarítás

Kockázati tényezők

	Nagy	Közepes	Alacsony
Elővetemény	Kukorica	Búza	Egyéb
Növényi maradvány	Tarlón hagyva	Minimum tillage	szántás
Fajta		Toleráns	Rezisztens
Időjárás	Virágzáskor sok eső	Virágzáskor kevés eső	Virágzáskor nincs eső
Fungicid		nincs	van
Megdőlés		van	Nincs
Batakarítás		Csapadékos	száraz

teendő

Vetésváltás	fajtamegválasztás	Gyomírtás
Növényi maradványok eltüntetése	Fungicid használat	Állati kártevők irtása
	Betakarítás időzítése	Harmonikus tápanyag ellátás

Raktári penészek toxinjai

- Ochratoxin A
- Termény hőmérséklete és nedvességtartalma
- Helyes tárolási gyakorlat

teendő

- Tároló tisztasága
- Időbeni betakarítás
- Gyors szárítás és lehűtés
- Folyamatos szárítás és hűtés
- Hőmérséklet, nedvességtartalom és rovarok monitorozása

teendő

Tároló állapota és ventilláció	Folyamatos szárítás	Hőmérséklet és nedvességtartalom figyelése
Tiszta termény és gép	Folyamatos hűtés	Kártevők irtása
Időbeni betakarítás		
szárítókapacitás		
Gyors leszárítás		
Gyors hűtés		

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

5. Természet és tájvédelem (VT + ÉTT)

- Kerülni kell a természetes vagy ahhoz közeli élőhelyek károsítását.
- Történelmi és építészeti szempontból értékes műemlékek és területek károsításának és rongálásának kerülése.
- A kialakított parcellaméret nem változtatható meg
- Melioratív meszezés, drénezés és öntözés nem engedélyezett
- A tókák, belvizes foltok megőrzése kötelező

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

5. Természet és tájvédelem (VT + ÉTT)

- Csak természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek és technológiák alkalmazhatók
- Épületek csak az illetékes NP igazgatóságának jóváhagyásával létesíthetők
- A védett lápokon a kaszálás időpontjának meghatározása az illetékes NPI bevonásával egyedileg történik.
- A meglévő fasorokat, erdősávokat, idős fákat meg kell őrizni

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

5. Természet és tájvédelem (VT + ÉTT)

- A termesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során depónia csak a művelt területen létesíthető.
- Fokozottan védett madárfajok fészkének megtalálásáról értesíteni kell a NPI-t.
- Az állatok éjjeli szálláshelyének kialakítása csak természetes anyagokból történhet
- A pásztorok szálláshelyének kialakítása tájba illő legyen, hagyományos anyagok és módszerek felhasználásával

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

6. állattartás

- Az életkörülmények feleljenek meg a faj, fajta, ivar, kor jellemző fizikai, élettani, tenyésztési, viselkedési és szociális sajátosságainak, egészségi állapotának.
- A takarmány és az ivóvíz nem veszélyeztetheti sem az állat sem az ember egészségét.
- Rendszeres állatorvosi ellátás
- Az állatok tartása, szállítása és forgalmazása során be kell tartani az állategészségügyi, állatvédelmi és környezetvédelmi előírásokat.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

7. talajerózió

- Az erózióknak kitett területen tavaszi vetésű növény vetéséig gondoskodni kell a talajfedettségről.
- Szintvonalas művelés az erózióval veszélyeztetett területeken.
- A teraszok megőrzése.
- Kapás kultúrák termesztése tilos 12% lejtő felett.
- A természetes talajvédelmi célú zöld sávok megőrzése!
- Talaj megnyitása után talajlezárás.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

8-9. Talaj szervesanyag tartalma és szerkezete

- Betakarítás után tarlóhántás és tarlóápolás.
- A tarló égetése tilos.
- A termőföld hasznosításának megfelelő gépek, eszközök.
- A művelés során a nedvességtartalomnak megfelelő menetszám és műveletszám, a szerkezetromlás és tömörödés elkerülése.
- Periodikus (5 év) mélyművelés.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

10. A művelés minimális szintje

- Szántóterületek művelésben tartása, gyommentes állapotban.
- A természetes tájképi elemek megőrzése.
- Természetes gyepterületek megőrzése.
- A hasznosítás szempontjából nem kívánatos lágy- és fás szárú növények megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni.
- Gyepterületen az állatsűrűség, alul és túlkaszálás vagy évente egyszer tisztító kaszálás.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

11.A gazdaság területének rendben tartása

- Rendben hulladékmentesen kel tartani a gazdaságot, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.
- Gondoskodni kell a gazdasági utak jó állapotának fenntartása, a csapadékos idők okozta úthibák kijavítása.

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

12. Kötelező nyilvántartások

- A mg-i parcellán végzett tevékenységekről naprakész nyilvántartást kell vezetni az FVM által rendszeresített formanyomtatványon, a gazdálkodási naplóban.
- Permetezési napló vezetése
- Állategészségügyi és állatjóléti jogszabályokban rendszeresített nyomtatványok vezetése.
- A nyilvántartásokat és a dokumentációkat legalább a célprogramnak megfelelő időtartamig meg kell őrizni.

Helyes Gazdálkodási Gyakorlat módosítása

- Nem objektíven ellenőrizhető előírások
- Vetésváltás, monokultúra
- A trágyatárolás kikerül és azt a nitrát rendelet tartalmazza
- Kevesebb szabályozás a tápanyag-gazdálkodással kapcsolatban
- Gyep, téli legeltetés nem lesz korlátozva
- Állategység együttthatók

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat” vetésváltás

- Monokultúra nem lehet/évelő takarmánynövény, méhlegelő, zöldtrágya, kertészeti kultúra, 2 évig a kukorica, búza, rozs.
- Legalább 5 évente egyszer pillangós vagy zöldtakarmány (másodvetés)
- A kalászosok és a kukorica együttesen max. 75%-ban szerepelhet a vetésforgóban.
- Csak mechanikai gyomirtás engedélyezett a gyomok virágzása előtt kell megkezdeni.

Javaslat az állategység (ÁE) számítási táblázat módosítására

Állatfaj	Mennyiség (db)	Állategység	Forrás
Kérődzők			
szarvasmarha/ bivaly			
borjú 6 hónapos korig	1	0,4	
6-24 hónapos korú növendék	1	0,6	1782/2003 EK rendelet 131 cikkely 2/a bekezdés
24 hónaposnál idősebb állat	1	1	1782/2003 EK rendelet 131 cikkely 2/a bekezdés
juh (vegyes korcsoport)	1	0,1	1782/2003 EK rendelet 131 cikkely 2/a bekezdés
kecske (vegyes korcsoport)	1	0,1	1782/2003 EK rendelet 131 cikkely 2/a bekezdés
dámszarvas (vegyes korcsoport)	1	0,15	szakértői vélemény
gímszarvas (vegyes korcsoport)	1	0,3	szakértői vélemény
Sertésfélék			
tenyészkoca malacok nélkül	1	0,5	COM(96)366 Tanácsi ajánlás
malac<25 kg	1	0,03	COM(96)366 Tanácsi ajánlás
hízósertés 25-110 kg	1	0,2	FVM egyeztetés alapján
kan	1	0,5	szakértői vélemény
Lófélék			
Ló (vegyes korcsoport)	1	1	COM(96)366 Tanácsi ajánlás
őszvér, számár (vegyes korcsoport)	1	0,6	FVM egyeztetés alapján
Baromfifélék			
pecsenyetyúk és kakas és gyöngytyúk (vegyes korcsoport)	1	0,007	Eurostat
tojótyúk és kakas és gyöngytyúk (vegyes korcsoport)	1	0,05	Eurostat
lúd (vegyes korcsoport)	1	0,03	Eurostat
pulyka (vegyes korcsoport)	1	0,03	Eurostat
kacsa (vegyes korcsoport)	1	0,014	Eurostat
nyúl (vegyes korcsoport)	1	0,02	Eurostat

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

2. gyepgazdálkodás

- Szarvasmarha, juh, kecske, ló, szamár, bivaly, gím, dóm maximális állatlétszám 1,8 ÁE/ha, nitrátérzékeny területen 1,4 ÁE/ha
- A gépi munka nem károsítsa a gyepet

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Ötévente szűkített talajvizsgálat 4/2004 (I.13.) FVM
- Nitrogéntrágyázásra vonatkozó határértékek betartása.
- 12 % meredekebb lejtésű területen azonnali trágyabedolgozás
- Nem juttatható ki trágya felszíni víztől, forrástól, emberi fogyasztásra állatok itatására szolgáló kúttól 10 m-en belül, hullámtereken, parti sávokban, vízjárta területeken

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

3. tápanyag

- Gyors hatású, könnyen oldódó nitrogéntrágya, trágyalé, hígtrágya betakarítás után csak akkor juttatható ki az adott évben ha a trágyázás és a megfelelő talajfedettséget biztosító növény vetése között nem telik el hosszabb idő mint 14 nap.
- Tilos a trágya kijuttatása fagyott, vízzel telített vagy összefüggő hótakaróval borított talajra

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

4. növényvédelem

- Hatóságilag engedélyezett növényvédő-szer és termésnövelő anyag használható az előírásoknak megfelelően.
- Csomagolóanyagok, burkolatok, göngyölegek szakszerű összegyűjtése, kezelése, ártalmatlanítása

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

4. növényvédelem

- Tilos a tárolás 1 km-en belül a Balaton, Velencei tó, Tisza-tó, fürdésre kijelölt vizek partvonalala, valamint vízművek, víznyerő helyek védőterületén belül
- Csak megfelelő műszaki állapotú növényvédelmi gépek használhatók

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

5. Természet és tájvédelem (VT + ÉTT)

- Történelmi és építészeti szempontból értékes műemlékek és területek károsításának és rongálásának kerülése.
- Melioratív meszezés, drénezés és öntözés nem engedélyezett
- A meglévő fasorokat, erdősávokat, idős fákat meg kell őrizni

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

5. Természet és tájvédelem (VT + ÉTT)

- A termesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során depónia csak a művelt területen létesíthető.
- Fokozottan védett madárfajok fészkének megtalálásáról értesíteni kell a NPI-t.
- Az állatok éjjeli szálláshelyének kialakítása csak természetes anyagokból történhet
- A pásztorok szálláshelyének kialakítása tájba illő legyen, hagyományos anyagok és módszerek felhasználásával

„Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat”

12. Kötelező nyilvántartások

- A mg-i parcellán végzett tevékenységekről naprakész nyilvántartást kell vezetni az FVM által rendszeresített formanyomtatványon, a gazdálkodási naplóban.
- Permetezési napló vezetése
- Állategészségügyi és állatjóléti jogszabályokban rendszeresített nyomtatványok vezetése.
- A nyilvántartásokat és a dokumentációkat legalább 5 évig meg kell őrizni.

Kérelmezés

- Támogatási kérelem benyújtása - **POSTAI ÚTON!**
határidő: a tárgyév májusa MVH
- Értesítés az MVH-tól a döntésről
- Pozitív elbírálás esetén kifizetési kérelem benyújtása
következő év február 1- február 28.
- Kifizetés: **adott év szeptember 1- augusztus 31-ig**

Formanyomtatvány

Elbírálás

Pontozási rendszer- célprogram csoportonként

Területalapú támogatásnál

- mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya
- Célprogramba bevitt földterület aránya a gazdaság összes, azonos hasznosítású területéhez képest
- A földterületek távolsága a kérelmező lak-/székhelyétől
- részvétel a NAKP-ban
- A terület: vízbázisvédelmi besorolása
nitrátérzékenysége

Elbírálás

Pontozási rendszer- célprogram csoportonként

Extenzív állattartási támogatásnál

- mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya
- tartási hely távolsága a kérelmező lak-/székhelyétől
- tenyésztőszervezeti tagság
- védett természeti terület állattartással hasznosítása
- legeltetési mód
- trágyaelhelyezés
- részvétel az NAKP-ban

Ellenőrzés

- A benyújtás évében adminisztratív ellenőrzés
- Helyszíni ellenőrzés 5%
- MVH szankciók – pontlevonás
 - Felszólítás a kötelezettségek betartására
 - Támogatás csökkentése
 - Támogatás megvonása
 - Kizárás 1 évre
 - Jogosultság megszüntetése és kizárás

Pontozási rendszer, ellenőrzési szempontok

Pontozási rendszer		Szántóföldi célprogram csoport
a pályázó lakhelyének mezőgazdasági foglalkoztatásának aránya	>=7%	10
	5%<x<7%	6
	3%<x<5%	3
	<3%	1
a programba bevitt terület aránya (földhasználat szerint)	100%	10
	> 50%	6
	> 25%	3
helyben lakás (30 km-en belül)		10
a gazdaság 100 ha-ra viszonyított mezőgazdasági foglalkoztatási aránya	10 vagy felette	10
	4 és 10 között	6
	1 és 4 között	3
korábbi NAKP résztvevő		20
vízbazisvédelmi terület		10
nitrátérzékeny terület		10
összes pályázóhoz kapcsolódó pont		80
kiegészítő intézkedés együttes igénylése		4
ÉTT/területpihentetés/szórványgyümölcsös/ vizes élőhely megőrzés és létesítés		16
ökológiai gazdálkodás		12
integrált növénytermesztés		8
alapprogramok/halastó/nádas/őshonos állatok		4
programhoz kapcsolódó pontok		20
összes pontszám		100

Ellenőrzési szempontok	Teljesítés esetén adandó pontérték	Az előírástól való eltérés, ill. annak mértéke	Eltérés első alkalommal	Eltérés második alkalommal	Eltérés többszöri alkalommal
Alapszintű szántóföldi célprogram					
A program 1. évében bővített talajvizsgálat elvégzése	10	Az 1. évben az összterület kevesebb, mint 20%-a esetében nincs talajvizsgálati eredmény	8	7	5
		Az 1. évben az összterület több, mint 20%-a esetében nincs talajvizsgálati eredmény	7	5	4
A program utolsó évében bővített talajvizsgálat elvégzése	10	Az utolsó. évben az összterület kevesebb, mint 20%-a esetében nincs talajvizsgálati eredmény	8	7	5
		Az utolsó. évben az összterület több, mint 20%-a esetében nincs talajvizsgálati eredmény	7	5	4
Tápanyag-gazdálkodási terv készítése és végrehajtása	10	Nem készült tápanyag-gazdálkodási terv	6	1 éves kizárás	Végleges kizárás
N hatóanyag kijuttatás max. 170 kg/ha/év	10	170-190 kg/ha N hatóanyag	8	7	5
		Több, mint 190 kg/ha N hatóanyag	7	5	4
Magas környezetterhelésű növényvédő szerek haszn. tilos	10	Tiltott növényvédő szer kijuttatása	6	1 éves kizárás	Végleges kizárás
Adható pontszám	50				
Szankcionálás mértéke					
Figyelmeztető levél	45				
10%	40				
20%	35				
50%	25				
100%	20				
Programból való kizárás	15				

Az Unió környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai követelményeinek való megfelelés támogatása

Beruházási támogatás:

Ha a tartási helyen felújításra, korszerűsítésre szoruló létesítmények vannak

- Környezetvédelmi célú
- Állatjóléti és állathigiéniai célú
szarvasmarha, sertés, ló, juh, brojlercsirke
és tojótyúk

Jövedelempótló támogatás:

Ha az állattartó hely a vonatkozó előírásoknak maradéktalanul megfelel

- Állatjóléti és állathigiéniai célú
borjú, sertés, tojótyúk

Mely környezetvédelmi előírások betartásához nyújt segítséget a támogatás?

- Szerves trágya kezelése és tárolása - tárolók minősége és kapacitása

Mely állatjóléti és higiéniai előírások betartásához nyújt segítséget a támogatás?

- padozat
- istálló mikroklíma
- az állatok biztonságos elhelyezése
- férőhely szükséglet
- tartási és takarmányozási technológia
- telepi műszaki technológia előírásai

Ki igényelhet környezetvédelmi beruházási támogatást?

- A kérelem benyújtásakor üzemelő tartási hely jogszerű üzemeltetője,
- Aki nitrát-érzékeny területen* gazdálkodik,
- Akinek szerves trágya tárolója bővítésre, szigetelésre, felújításra szorul,
- Aki a következő állatfajokat tartja:

	maximum		
szarvasmarha	160 ÁE	~ 160	egyed
sertés	200 ÁE	~ 1000	egyed
tojótyúk	134 ÁE	~ 6700	egyed
brojler	140 ÁE	~ 14.000	egyed
juh	100 ÁE	~ 660	egyed
ló	160 ÁE	~ 160	egyed

- Több állatfaj esetén max. 200 ÁE

Ki igényelhet állatjóléti és állathigiéniai beruházási támogatást?

- A kérelem benyújtásakor üzemelő tartási hely jogszerű üzemeltetője,
- Akinak állattartó létesítménye felújításra szorul, és ezt az Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás igazolja,
- Aki a következő állatfajokat tartja:

szarvasmarha	160 ÁE	~ 160	egyed
sertés	200 ÁE	~ 1000	egyed
tojótyúk	134 ÁE	~ 6700	egyed
brojler	140 ÁE	~ 14.000	egyed
juh	100 ÁE	~ 660	egyed
ló	160 ÁE	~ 160	egyed

Több állatfaj esetén max. 200 ÁE

Ki igényelhet állatjóléti és állathigiéniai jövedelempótló támogatást?

- A kérelem benyújtásakor üzemelő tartási hely jogszerű üzemeltetője,
- Akinak állattartó létesítménye megfelel a férőhelyszükségletre vonatkozó előírásoknak,
és ezt az Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás igazolja,
- Aki a következő állatfajokat tartja:

sertés	200 ÁE ~ 1000	egyed	72,02 € /ÁE
tojótyúk	134 ÁE ~ 6700	egyed	474 € /ÁE
borjú	160 ÁE ~ 400	egyed	64,7 € /ÁE

Több állatfaj esetén max. 200 ÁE

Milyen összegű támogatás, mennyi ideig kapható?

- Beruházási támogatások :

Legfeljebb 3 éven át max. évi 25 e € - az állatlétszám, az állatfaj és a beruházás típusától függően.

- Jövedelempótló támogatás:

Legfeljebb 5 éven keresztül, max. évi 10 e € - az állatlétszám, az állatfaj függvényében

Összege évente csökken

Beruházási támogatás igénylése - Teendők

- Jogosultság ellenőrzése
 - Mely előírásoknak nem felel meg az állattartó hely?
 - Milyen beruházás szükséges? - „Beruházási lista”
 - Beruházás megvalósítási terv, **állatlétszám kalkuláció**, költségkalkuláció,
 - Kalkulált költség – jogosult támogatási összeg
- Szükséges igazolások, engedélyek
- Tartási hely működését engedélyező hatósági okirat hiteles másolata
 - Építési engedély (ha engedélyköteles)
 - Környezetvédelmi beruházási támogatás:
 - Növény- és Talajvédelmi Szolgálat igazolása

Állatjóléti és higiéniai beruházás:

- Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás igazolása a hiányosságokról, a javasolt beruházásról

Jövedelempótló támogatás igénylése - Teendők

1. Jogosultság ellenőrzése
2. Eleget tesz-e a férőhely szükségleti előírásoknak?
3. Állatlétszám tervezése

Szükséges igazolások, engedélyek

- Tartási hely működését engedélyező hatósági okirat hiteles másolata
- Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás igazolása

Kérelmezés

- Támogatási kérelem benyújtása - **POSTAI ÚTON!**
határidő: 2007. április 30.
rangsorolás: beérkezési sorrendben
- Pozitív elbírálás esetén „jóváhagyó határozat”
- Beruházás megvalósítása: a határozat kézhezvételétől számított 1 éven belül
- Kifizetési kérelem benyújtása:
2007. november 1- 2008. április 30-ig

Jövedelempótló támogatás:

Idén: támogatási kérelem = kifizetési kérelem,
következő évi kifizetési kérelem benyújtása: 2007.
szeptember 1. – 2007. szeptember 30.

Szerkezetátalakítás alatt álló félig önellátó gazdaságok támogatása

Jogosult:

- Östermelő, egyéni vállalkozó, családi gazdálkodó
- főfoglalkozású mezőgazdasági termelő, éves jövedelmének min. 50 %-a mezőgazdasági termelésből származik
- A kérelem benyújtását megelőző évben összes mezőgazdasági tevékenységéből 2-5 EUME (1EUME= 1200 €) közötti bevétel:
 - 5-10 ha szántó
 - max. 0,3 ha szőlő, gyümölcs, faiskola, zöldség
 - 2-10 ÁE eltartására alkalmas gyep műveléséből (1,4-1,8 ÁE/ha), vagy
 - egyéb mezőgazdasági tevékenységből
- Középfokú szakmai végzettség, vagy 3 év szakmai gyakorlat

Vállalások

- 5 éves üzleti terv (formanyomtatvány)
- A támogatási időszak végére (5 év) 50 % -kal nő a bevétel a támogatás kérelmezést megelőző évhez képest
- A támogatási időszak végére 5 EUME bevétel
- Adatszolgáltatás az MVH-nak a támogatási időszak alatti jövedelemről

Milyen összegű támogatás, mennyi ideig kapható?

Évi 1000 €, 5 éven keresztül.

Kérelemcsomag

- Főlap
- Üzleti terv
- Jogosultságot igazoló mellékletek
- Bevétel igazolása

Kérelmezés

- Támogatási kérelem benyújtása - **POSTAI ÚTON!**
**Benyújtási határidő: idén már lejárt,
2007-től április 1- április 30-ig.**
- rangsorolás
- Pozitív elbírálás esetén „jóváhagyó határozat”
- Kifizetési kérelem benyújtása a támogatási időszak 2-5. évében: április 1 - április 30-ig.
- Kifizetés

Ellenőrzés

A támogatási időszak harmadik évében ellenőrzés

Szankciók a következő esetekben:

Hiányos vagy valótlan adatszolgáltatás, vagy nyilatkozat tétele

- Ha nem éri el az üzleti tervben előírányzott célkitűzés 75%-át (kivéve vis maior)
- Ha a támogatásra jogosult éves bevétele 2 EUME alá csökken
- Ha a bármely rendszeres jövedelemforrásból származó éves jövedelem 10 EUME fölé nő

A támogatási jogosultság átmeneti vagy végleges megszüntetése

Mezőgazdasági területek erdősítése

Cél

- Szerkezet-átalakítás segítése
- Erdőterület növelése, minőség javítása
- Az erdő védelmi funkciójának fejlesztése

Vissza nem térítendő normatív támogatás

- Erdőtelepítés (a kiegészítő támogatásokkal)
- Ápoláshoz a telepítés után 5 évig
- Jövedelem kiesés pótlásához 20 évig

Első kivitel

Alaptámogatás: ültetés, tervezés,
talajelőkészítés, szaporítóanyag,
növényvédelem, tőrevágás, egyszálas
metszés, 20%-os csemetepusztulás
költsége

Első kivitel

Kiegészítő támogatás: talaj-, élővilág- és faanyag védelem. (tűzkár, belvíz, taposási kár, talajvédelem)

A telepítési tervdokumentációban szerepelni kel és jóvá kell hagyatni.

51/2005 (V.31.) MVH közlemény

Ápolási támogatás

- Éves ápolás
- Károsítók
- Tűzvédelmi pászta
- Biotikus

Igénylés

- a terület használatára jogosult ügyfél-regisztrációs számmal rendelkező személy. 141/2003 (IX.9.) Korm. rend.
- A használó akkor veheti igénybe ha a területnek egyben ő a tulajdonosa vagy legalább 20 éves bérleti szerződés vagy haszonélvezeti jog.
- Jövedelempótló: aki jogosult az ápolási támogatás igénybe vételére

Igénylés

- gazdálkodói jövedelempótló támogatás: 25% mg. jövedelem, 50 % mg. tevékenység (idő).
- Ha állami tulajdon akkor csak az első kivitel.
- NEM: közpopnti költségvetés, EMOGA korai nyugdíjazás 131/2004 (IX.11.) FVM

Feltétel

- Jóváhagyott erdőtelepítési terv.
- NEM: karácsonyfa és díszítőgally, egy vágásfordulóra létesített faültetvény, gyorsan növő 15 évnél rövidebb.
- Egyéb területalapú támogatás nem vehető igénybe
- A már megkezdett telepítés nem támogatható

Támogatható területek

- MEPAR (mezőgazdasági parcella azonosító rendszer). A blokk térképen a piros vonalon belül.
- G015E, 47/2004 MVH közlemény
- A kérelmezés előtt legalább 2 évig mg-i művelés alatt kell állnia.

Mezőgazdasági parcella

- Egy olyan összefüggő mg-i földterület, amelyen egyetlen termelő egyetlen növényfajt vagy fajtát termeszt. /gyep, legelő, kevert vetés, konyhakert.
- Nem számítható bele a művelt terület és az út közötti nem hasznosított terület / ültetvény művelő út.
- Egy-egy tervezett erdőrészlet = mg. parcella

Tervdokumentáció

- Felsőfokú szakirányú végzettség.
- Alapeljárási díj
- 1996 LIV tv, 29/1997 (IV.30.) FM rendelet.

Támogatás igénylése

- Támogatási kérelem csomag. 132/2004 FVM rend.
- 40/2005 (IV.27.) MVH
- 52/2005 MVH
- www.aesz.hu, www.mvh.gov.hu
- Egy jogcímen csak 1 kérelem nyújtható be.
- 1 ha (0,3)

Kérelemcsomag

- R0061 főlap
- Betétlap területenként R0062
- Blokkterkép (parcellák berajzolva, számozva)

- Név, regisztrációs szám
- Kérelem tárgya
- Erdőgazdálkodási mód
- Nyilatkozatok
- Normatív jövedelempótló támogatás igénylés
- Erdőrészlet azonosító
- Parcellaszám
- Állománytípus
- Területi adottságok
- Használati, tulajdoni, hasznosítási kód
- Területazonosító
- Az igényelt kiegészítő intézkedés mértéke

Blokkterkép

- 47/2004 (VIII.19.) MVH
- G015E
- Parcella közepére a gazdaságon belüli sorszám + betétlap
- Javítható
- Termőföld tulajdoni lap
- Posta tértivevényes vagy személyesen. Július 31.
- Hiánypótlás 15 nap.

Kiegészítés, módosítás

- Július 31.
- R0061, R0062
- Adathelyek
- Új betétlap
- A támogatási határozat készhezvétele után 15 napig vissza lehet vonni.

Támogatás mértéke

Erdőtelepítés

- Fafaj
- Lejtés
- Védeltségi állapot

Támogatás mértéke

Kiegészítő:

- Kiegészítő intézkedések

Támogatás mértéke

ápolási:

- Fafaj
- lejtés

Támogatás mértéke

Jövedelempótló támogatás időtartama:

- fafaj

Támogatás mértéke

Jövedelempótló támogatás mértékée:

- Korábbi hasznosítás
- Területi adottságok
- Gazdálkodói státusztól

Támogatás mértéke

Első kivitel

Terület, fafaj, védettség, lejtés.

**Normatív x erdőrészlet területe = első
kiviteli támogatás**

Támogatás mértéke

Első kivitel kiegészítő

Az engedélyezett és a megvalósítani kívánt intézkedések mértékétől

Támogatás mértéke

Ápolási

Fafaj

Lejtés

Árfolyam Európai Központi Bank január 1.

Rangsor

- Erdőrészesletenként
- MVH közlemény
- Szeptember 30-ig.

Kifizetés

- 1. telepítési támogatás + jövedelempótló
- 2. jövedelempótló
- 3. 1-3 ápolási + jövedelempótló
- 4. jövedelempótló
- 5. 4-5 ápolási + jövedelempótló
- 6. jövedelempótló
- 20. jövedelempótló

Fellebbezés

- MVH 30 nap.
- Ellenőrzés AÉSZ

Szankciók

Jogosulatlanul igénybe vett támogatás:

- Valótlan adatok, vizsgálat ellenőrzés akadályozása, adatszolgáltatás megszegése
- Erdőtelepítés megghiúsulása
- Más célra fordítja a támogatást
- A támogatás eredeti célját megváltoztatja

Az első kivétel meghiúsul, de azt írásban jelzi a kifizetés igényléséig

- Bírság
- Kérelemre a jogosultság 1 évig megmarad

Ha nem jelzi:

- Bírság
- megszűnés

Eltér a technológia vagy a célállomány:

- Nincs támogatás
- Bírság
- Támogatás megszűnik

A harmadik évben az egyedszám kevesebb mint 70% (50%):

- Nincs ápolási támogatás
- Bírság

Kérelemre átütemezés az 5. évre

Ha az 5. évben nem teljesülnek a feltételek:

- Bírság
- Ápolási támogatás végleges elvesztése

Az erdőszítés nem befejezett:

- Első kivitel és az ápolás támogatás visszafizetése
- Jogosultság elvesztése
- 2 évig nem támogatható

Vadkárelhárító kerítés el nem távolítása:

Jogosulatlanul igénybe vett támogatás

Ha a támogatási feltétel nem teljesül:

- Visszafizetni
- 2 évig nem támogatható

Területfelmérés

- A támogatási határozaton lévő területek nem növelhetők.
- Ha a valóságban kisebb, mint a bejelentett, írásban jelezze. Ellenkező esetben 2149/2004 EU.
- 3 % korrekció, nincs szankció.
- 3-20%: csökkentett összeg, az eltérés kétszeres
- 20% nem támogatható tovább

132/2004 (IX.11.) FVM

Erdőtelepítés talajának védelme:

- Padka 10 fokos lejtés

Őshonos cserjefajból álló erdőszegély

Erdőszegély: a talaj védelme és a biodiverzitás növelése érdekében az erdő határán kialakított a környezetétől jóval gazdagabb élőhely.

Az erdőtelepítés védelme:

Min. 1,8 m magas: őz, vaddisznó, dák

Min. 2,2 m gím

2 mm rozsdamentes acél

Villanypásztor:

A telepítés sikerét veszélyeztető állatok

Mechanikai védelem:

Ahol telepítés egyébként nem lehetséges

Belvíz

- 18/2003 (XII. 9.) KVM-BM
- Bakháta 0,5x0,6 m kiegészítő támogatás
- Vízelvezető árok: vízügyi hatóság, megfelelő térfogat.

Tűzkár megelőzés

- Tűzvédő pászta: 3 m széles éghető anyagtól mentes, talajjal fedett, folyamatosan karbantartott.
- Erősen és közepesen veszélyeztetett területek
- 12/1997 (II.26) BM